

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ
Науково-дослідна лабораторія з проблем протидії злочинності

**АЛГОРИТМ ДІЙ ДІЛЬНИЧНОГО ОФІЦЕРА ПОЛІЦІЇ
ПРИ ДОКУМЕНТУВАННІ АДМІНІСТРАТИВНИХ
ПРАВОПОРУШЕНЬ**

Науково-практичний-посібник

Харків – 2019

УДК 351.741 (477) (035)
ББК 67.9 (4 УКР) 301.163.1- я2
A45

*Схвалено на засіданні науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності
Харківського національного університету внутрішніх справ
27 грудня 2019 року, протокол № 14*

Укладачі:

Чайка О.А. – заступник начальника Холодногірського ВП ГУНП в Харківській області (м. Харків), підполковник поліції

Малиновська Т.М. – провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, підполковник поліції

Качинська М.О. – доцент кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету №3 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, майор поліції

Шорохова Г.М. – науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності Харківського національного університету внутрішніх справ

У науково-практичному посібнику висвітлені питання правового регулювання діяльності дільничних офіцерів поліції. Проаналізовані склади адміністративних правопорушень, провадження за якими здійснює дільничний офіцер поліції. Визначений алгоритм дій дільничного офіцера поліції щодо реагування на вчинення особами найбільш розповсюджених адміністративних правопорушень.

Для працівників органів та підрозділів Національної поліції України, науковців, ад'юнктів, курсантів і студентів ЗВО МВС України та інших закладів вищої освіти юридичного спрямування.

Алгоритм дій дільничного офіцера поліції при документуванні адміністративних правопорушень: наук.-практ. посіб. / Укл. Чайка О.А., Малиновська Т.М., Качинська М.О., Шорохова Г.М. – Харків: Харк. нац. ун-т. внутр. справ. 2019. 79 с.

ЗМІСТ

1. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ	5
2. ПОРЯДОК ДІЙ ДІЛЬНИЧНОГО ОФІЦЕРА ПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ВИЯВЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	21
2.1. Стаття 89. Жорстоке поводження з тваринами	211
2.2. Стаття 154. Порухення правил тримання собак і котів.....	24
2.3. Стаття 156. Порухення правил торгівлі пивом, алкогольними, слабоалкогольними напоями і тютюновими виробами	299
2.4. Стаття 160. Торгівля з рук у невстановлених місцях	32
2.5. Стаття 164. Порухення порядку провадження господарської діяльності	36
2.6. Стаття 173. Дрібне хуліганство	411
2.7. Стаття 173 ⁻² . Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування	455
2.8. Стаття 175 ⁻¹ . Куріння тютюнових виробів у заборонених місцях.....	511
2.9. Стаття 176. Виготовлення, зберігання самогону та апаратів для його вироблення	555
2.10. Стаття 177. Придбання самогону та інших міцних спиртних напоїв домашнього вироблення	567
2.11. Стаття 178. Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді	588
2.12. Стаття 181 ⁻¹ . Заняття проституцією	622

2.13. Стаття 182. Порушення вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів щодо захисту населення від шкідливого впливу шуму чи правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях 644

2.14. Стаття 187. Порушення правил адміністративного нагляду..... 677

3. ТИПОВІ ПОМИЛКИ ЯКІ НАЙЧАСТІШІ ДОПУСКАЮТЬ ОРГАНИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ПРИ СКЛАДАННІ ПРОТОКОЛІВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ.....712

Додаток 1 74

Додаток 2 76

1. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

Законом України «Про Національну поліцію» зазначається, що завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах: 1) забезпечення публічної безпеки і порядку; 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; 3) протидії злочинності; 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги. Реалізація цих завдань здійснюється Національною поліцією шляхом виконання функцій в межах повноважень, наданих законодавством України. Однією з таких функцій виступає профілактична діяльність.

Особливе місце серед суб'єктів, які здійснюють профілактику правопорушень, займає служба дільничних офіцерів поліції, працівники якої щоденно виконують завдання щодо проведення загальної профілактики та індивідуальної профілактики правопорушень¹.

У процесі виконання своїх службових обов'язків, а саме – обходу дільниці та здійснення прийому громадян, дільничний офіцер поліції спостерігає за поведінкою громадян, які проживають на території обслуговування, запобігає конфліктним ситуаціям, виявляє правопорушення, проводить індивідуальні та групові бесіди з особами, схильними до вчинення правопорушень, разом із працівниками громадських формувань з охорони громадського порядку, іншими працівниками поліції бере участь у профілактиці правопорушень.

Однією з головних задач дільничного офіцера на поліцейській дільниці є налагоджена профілактична робота щодо запобігання вчинення кримінальних і адміністративних правопорушень, а у випадку їхнього скоєння – вживання заходів припинення, затримання винних у цьому осіб і подальшому притягненні їх до відповідальності².

Нормативно-правові акти якими керуються в роботі дільничні офіцери поліції:

Конституцією України від 28.06.1996 визначено, що наша держава – це суверенна, правова, соціальна, демократична країна. Головною

¹Фелик В. І. Профілактика правопорушень як особливий напрям діяльності національної поліції України // Прикарпатський юридичний вісник 2015.№ 3(9), С.229-232.

² Корнієнко М. В. Особливості забезпечення і захисту прав дітей дільничним офіцером поліції // Правовий часопис Донбасу 2018.№ 3 (64) С.100-107.

соціальною цінністю є життя, здоров'я людини та громадянина, забезпечення їхніх основних прав і свобод і законних інтересів.

Закон України «**Про Національну поліцію**» від 02.07.2015 визначає Національну поліцію України як центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Відповідно ст. 12 до принципів діяльності поліції віднесено безперервність, за яким поліція забезпечує безперервне та цілодобове виконання своїх завдань. Кожен має право в будь-який час звернутися за допомогою до поліції або поліцейського. Поліція не має права відмовити в розгляді або відкласти розгляд звернень стосовно забезпечення прав і свобод людини, юридичних осіб, інтересів суспільства та держави від протиправних посягань з посиланням на вихідний, святковий чи неробочий день або закінчення робочого дня.

Відповідно до ч. 2 ст. 18 «Основні обов'язки поліцейського», поліцейський на всій території України незалежно від посади, яку він займає, місцезнаходження і часу доби в разі звернення до нього будь-якої особи із заявою чи повідомленням про події, що загрожують особистій чи публічній безпеці, або в разі безпосереднього виявлення таких подій зобов'язаний вжити необхідних заходів з метою рятування людей, надання допомоги особам, які її потребують, і повідомити про це найближчий орган поліції.

Статтями 89,90 Закону передбачено спільні проекти органів поліції з громадськістю та залучення громадськості до розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських. Також Закон передбачає, що поліція вживає заходів для запобігання та протидії домашньому насильству або насильству за ознакою статі.

Законом України «**Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі**» від 01.12.1994 визначені умови і порядок встановлення та здійснення адміністративного нагляду за окремими категоріями раніше судимих осіб та їх обов'язки. Дільничний офіцер поліції здійснює заходи з контролю за дотриманням обмежень, установлених відповідно до цього закону.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження Єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи, та посилення відповідальності за злочини, вчинені проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи» від 19.12.2020 передбачено впровадження Єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та недоторканості малолітніх.

До реєстру вносяться відомості щодо прізвища, імені, по батькові засудженого, дати народження, місця проживання чи перебування, злочину, за який його було засуджено, кримінального покарання, яке до нього було застосовано, інформацію про фактично відбуте ним покарання, а також про порушення правил адміністративного нагляду. Інформація про особу вноситься до реєстру на підставі обвинувального вироку суду, який набув законної сили. У разі, якщо особа вчинила злочин проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи до створення реєстру, інформація про таку особу вноситься до реєстру на підставі ухвали суду за місцем проживання такої особи або місцем відбування нею покарання за клопотанням прокурора.

Інформація про особу виключається з реєстру у разі скасування обвинувального вироку або ухвали суду. Користувачами реєстру є керівники прокуратур та органів досудового розслідування, прокурори, слідчі та інші уповноважені особи Національної поліції України та Державного бюро розслідувань.

Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 регламентує застосування дільничним офіцером поліції законодавства України щодо реагування на звернення громадян. Порядок роботи зі зверненнями громадян і організація їх особистого прийому. Порядок прийому та розгляду звернень, які надійшли до органів Національної поліції, у тому числі від дітей.

Відповідно до положень Закону України «Про звернення громадян», законодавець передбачає можливість усного чи письмово звернення особи до дільничного офіцера поліції. Дільничний зобов'язаний прийняти таке звернення, розглянути по суті й прийняти рішення не пізніше як за 1 місяць. В окремих випадках цей термін може бути продовжено до 15 діб, але не більше ніж 45 діб.

Дільничний офіцер поліції може **не розглядати** звернення в таких випадках:

- письмове звернення надійшло без зазначення місця проживання, не підписане автором (авторами), а також таке, з якого неможливо встановити авторство, визнається анонімним;

- повторності звернення одним і тим самим органом від одного й того самого громадянина з одного й того самого питання, якщо перше вирішено по суті, а також ті звернення, терміни розгляду яких передбачено ст. 17 «Термін подання скарги» Закону України «Про звернення громадян», і звернення осіб, визнаних судом недієздатними. Інформація, отримана чи створена в процесі виконання Національною поліцією, а саме дільничним офіцером поліції, своїх обов'язків, передбачених нормами чинного законодавством, або знаходиться в її володінні, відповідно до Закону України «Про доступ громадян до публічної інформації», набуває статусу публічної³.

Законом України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» від 22.06.2000 визначено, що дільничний офіцер поліції формує пропозиції щодо створення громадських формувань з охорони громадського порядку та державного кордону та/або призупинення (припинення) діяльності таких формувань, які неналежним чином виконують свої обов'язки; проводить разом із виконавчими органами місцевого самоврядування звірки кількості громадських формувань з охорони громадського порядку та їх членів, зареєстрованих відповідно до цього закону, подає пропозиції щодо їх діяльності, виконання статутних прав та обов'язків.

Закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 02.06.2011 визначає порядок і підстави надання безоплатної правової допомоги, суб'єктів її надання, державні гарантії щодо надання безоплатної правової допомоги, повноваження органів виконавчої влади у цій сфері, порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб з питань надання безоплатної правової допомоги.

Законом визначено, утворення цілодобового безоплатного кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей для:

- забезпечення невідкладного реагування уповноважених підрозділів органів Національної поліції України, інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування, на випадки насильства за ознакою статі;

³Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 року № 393/96-ВР URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>

- надання консультацій щодо насильства за ознакою статі абонентам анонімно або з належним урахуванням вимог конфіденційності та захисту персональних даних;
- надання кваліфікованих консультацій у разі вчинення насильства за ознакою статі з дотриманням правового режиму інформації з обмеженим доступом.

Допомога постраждалим особам надається за місцем звернення. Надання допомоги постраждалій особі не залежить від звернення такої особи до правоохоронних органів чи до суду та від її участі у кримінальному або цивільному провадженні

Законом України «**Про запобігання та протидію домашньому насильству**» від 07.12.2017 визнається домашнім насильством не тільки будь-яке діяння фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, **а також погрози** вчинення таких діянь.

Одним із основних напрямків діяльності офіцера поліції, щодо протидії домашньому насильству є завчасне виявлення сімей, де існує загроза виникнення насильства; усунення причин і умов, що сприяють вчиненню домашнього насильства, або обмеження їх впливу; надання допомоги постраждалим від насильства, створення умов для захисту від насильницьких посягань для кожного члена сім'ї; вжиття до особи, яка вчиняє домашнє насильство, заходів виховного і попереджувального характеру та інше.

Відповідно до закону, одним із превентивних заходів вчинення домашнього насильства є вжиття спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству, зокрема: термінового заборонного припису стосовно кривдника; обмежувального припису стосовно кривдника; взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи; направлення кривдника на проходження програми для кривдників.

Закон України «**Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк**» від 19.12.2017 визначає:

- загальні засади соціальної адаптації осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк;

- засади участі у соціальній адаптації цих осіб підприємств, установ та організацій, об'єднань громадян, а також фізичних осіб, забезпечує правове регулювання відносин, спрямованих на реалізацію такими особами прав і свобод, передбачених Конституцією та законами України.

Статтею 20 Закону передбачено, що органи Національної поліції проводять перевірку прибуття звільненої особи до місця проживання в порядку, встановленому законодавством та здійснюють інші повноваження в цій сфері відповідно до закону.

Кодексом України про адміністративні правопорушення від 1984 визначається діяльність та повноваження дільничного офіцера поліції в провадженні у справах про адміністративні правопорушення. Поліцейські заходи в діяльності дільничного офіцера поліції та заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення. Види процесуальних документів в діяльності дільничного офіцера поліції.

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою» від 28.12.2011 №1363. Порядок встановлює загальні вимоги та механізм інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання за підозрою у вчиненні злочину, затримання на підставі ухвали слідчого судді про дозвіл на затримання з метою приводу, застосування адміністративного затримання чи адміністративного арешту або обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Негайно після фактичного затримання особи суб'єкт подання інформації повідомляє за допомогою телефонного, факсимільного зв'язку на єдиний телефонний номер системи надання безоплатної правової допомоги (**0-800-213103**) (контактний центр системи надання безоплатної правової допомоги) та інші телефонні номери, електронної пошти або через комплексну інформаційно-аналітичну систему забезпечення надання безоплатної правової допомоги відповідному регіональному центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги з урахуванням вимог ч.3 ст. 261 Кодексу

України про адміністративні правопорушення та ст. 19 Закону України «Про Державну прикордонну службу України» **такі відомості:**

- прізвище, ім'я, по батькові та дата народження затриманої особи (якщо вони відомі);
- час та підстави для затримання особи;
- точна адреса місця для конфіденційного побачення адвоката із затриманою особою;
- найменування (прізвище та ініціали) суб'єкта подання інформації, його поштова адреса, номери телефону та адреса електронної пошти;
- дата винесення постанови про застосування адміністративного арешту (постановлення ухвали про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою), найменування суду та/або прізвище та ініціали судді, що виніс постанову (постановив ухвалу) у відповідних випадках;
- прізвище, ім'я, по батькові та найменування посади особи, яка передала повідомлення, її номер телефону.

Повідомлення про затримання особи відповідному регіональному центру заявники можуть подати письмово або за допомогою телефонного зв'язку на єдиний телефонний номер системи надання безоплатної правової допомоги (**0-800-213103**) (контактний центр системи надання безоплатної правової допомоги).

Розгляд повідомлень здійснюється регіональними центрами відповідно до їх компетенції та за умови отримання таких обов'язкових відомостей:

- ступінь родинного зв'язку заявника із затриманою особою (чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра тощо, а також особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі), його прізвище, ім'я та по батькові, адреса зареєстрованого або фактичного місця проживання, номер контактного телефону (якщо заявник не є затриманою особою);
- прізвище, ім'я та по батькові, дата народження затриманої особи; місце, дата і час затримання особи.

Регіональний центр також може з'ясовувати у заявника такі додаткові відомості, надання яких не є обов'язковим: підстави для затримання особи; найменування органу, службова особа якого здійснила затримання, його поштова адреса, найменування посади, звання, прізвище, ім'я та по батькові такої особи.

Відсутність таких додаткових відомостей у заявника чи відмова заявника їх надати не можуть бути підставами для відмови у розгляді

повідомлення про затримання особи, реєстрації такого повідомлення чи наданні безоплатної вторинної правової допомоги.

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку формування, ведення та доступу до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі» від 20.03.2019 № 234, визначає процедуру формування, ведення та доступу до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі як автоматизованої інформаційно-телекомунікаційної системи.

Дана система призначена для збирання, накопичення, зберігання, використання, поширення визначених Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» даних про випадки домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

У Порядку визначено повноваження держателя, адміністратора, реєстраторів і користувачів Реєстру. Також він покликаний вирішити питання конфіденційності використання даних і доступу до інформації, що міститься у ньому.

Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового положення про притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі» від 22.08.2018 № 655, визначено, що *право на влаштування до притулку має:*

- повнолітня постраждала особа, направлена структурним підрозділом місцевої держадміністрації або органу місцевого самоврядування, до повноважень якого належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії насильству, уповноваженим підрозділом органу Національної поліції, центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, мобільною бригадою соціально-психологічної допомоги постраждалим особам;
- особа, яка не досягла повноліття, але перебуває (перебувала) у зареєстрованому шлюбі;
- дитина у разі її прийняття до притулку разом з матір'ю/батьком або особою, яка їх замінює.

Притулок протягом однієї доби інформує службу у справах дітей та відповідний підрозділ органу Національної поліції у разі направлення до нього матері/батька або особи, яка їх замінює, з дитиною (п.19).

До притулку не влаштовуються постраждалі особи:

- у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння;
- з ознаками гострих інфекційних та венеричних захворювань; у разі наявності в них психічних захворювань у гострій стадії, хронічних психічних захворювань у стадії загострення, пограничних станів, що супроводжуються розладами поведінки, шкідливими для хворого та інших осіб;
- з інфекційними захворюваннями шкіри та волосся, хворі на туберкульоз;
- за інших обставин, що свідчать про безпосередню небезпеку постраждалої особи або для інших осіб.

Зазначені постраждалі особи підлягають невідкладному направленню до закладів охорони здоров'я з одночасним повідомленням відповідно до законодавства про факт вчинення щодо них насильства (п.20).

До основних завдань притулку відносяться забезпечення місцем безпечного тимчасового цілодобового перебування постраждалих осіб, а також надання постраждалим особам за місцем безпечного тимчасового цілодобового перебування комплексної допомоги (психологічних, соціально-побутових, соціально-медичних, інформаційних, юридичних та інших послуг) на основі оцінки їх потреб та індивідуального підходу до особи з урахуванням віку, статі, стану здоров'я та соціального становища.

Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» від 22.08.2018 № 658. Порядком визначається механізм взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, спрямованої на забезпечення комплексного інтегрованого підходу до подолання насильства та сприяння реалізації прав осіб, постраждалих від насильства, шляхом запобігання насильству, ефективного реагування на факти насильства, надання допомоги та захисту постраждалим особам, забезпечення відшкодування заподіяної шкоди, належного розслідування фактів насильства та притягнення кривдників до передбаченої законом відповідальності.

Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної пневматичної і холодної зброї, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів» від 21.08.1998 № 622. Інструкція

визначає умови та порядок видачі та анулювання дозволів на придбання, зберігання, облік, охорону, носіння, перевезення і використання зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, боєприпасів, інших предметів, матеріалів та речовин, щодо зберігання і використання яких встановлено спеціальні правила, порядок та на які поширюється дія дозвільної системи, правил поведінки з ними та їх застосування.

Пунктом 7.7. визначено, що контроль за зберіганням вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв, що належать громадянам, здійснюється органами поліції відповідно до законодавства. Перевірка порядку зберігання зброї громадянами проводиться дільничними офіцерами поліції не рідше одного разу на три роки. Про результати перевірки складається рапорт, який підшивається до особової справи власника зброї, пристрою.

Вимоги працівників органів поліції щодо забезпечення схоронності вогнепальної зброї та бойових припасів до неї, а також пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв, патронів до них є обов'язковими для її власників. При оформленні завдання дільничному офіцеру поліції допускається його заповнення як на кожного власника окремо, так і на групу власників за списком.

При зміні місця проживання, придбанні зброї та її перереєстрації громадяни обов'язково перевіряються за місцем проживання.

Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції» від 06.11.2015 № 1376 встановлює порядок оформлення в органах Національної поліції України, у тому числі в їх структурних (відокремлених) підрозділах, матеріалів про адміністративні правопорушення, порядок розгляду справ про адміністративні правопорушення, а також визначає порядок контролю за дотриманням законодавства під час оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення (крім правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху).

Наказ МВС України «Про реалізацію повноважень Національної поліції України з питань видачі та анулювання дозволів» від 29.12.2015 № 1644. В частині покладення на органи Національної поліції

повноважень з видачі та анулювання дозволів на придбання, зберігання, носіння, перевезення і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, щодо зберігання і використання яких встановлено спеціальні правила, порядок та на які поширюється дія дозвільної системи органів Національної поліції.

Також видачі та анулювання дозволів на відкриття та функціонування об'єктів, де вони зберігаються чи використовуються, діяльність стрілецьких тирів, стрільбищ невійськового призначення та мисливських стендів, підприємств і майстерень з виготовлення та ремонту зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, магазинів, у яких здійснюється їх продаж, піротехнічних майстерень, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, правил поводження з ними та їх застосування.

Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні» від 07.07.2017 № 575, визначає, що основним завданням взаємодії слідчих підрозділів органів Національної поліції України з іншими структурними підрозділами апарату центрального органу управління поліцією, міжрегіональними територіальними органами Національної поліції та їх територіальними (відокремленими) підрозділами, територіальними органами поліції та їх територіальними (відокремленими) підрозділами є запобігання кримінальним правопорушенням, їх виявлення та розслідування, притягнення до встановленої законодавством відповідальності осіб, які їх учинили, відшкодування завданої кримінальними правопорушеннями шкоди, відновлення порушених прав та інтересів фізичних і юридичних осіб.

П.4 розділу II Інструкції визначено, що після надходження до органу, підрозділу поліції інформації про вчинення кримінального правопорушення та внесення інформації до ЄРДР під керівництвом начальника органу, підрозділу поліції здійснюється комплекс першочергових заходів та невідкладних слідчих (розшукових) дій, у тому числі за дорученням слідчого, спрямованих на встановлення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, та з'ясування всіх обставин події.

Першочергові заходи та невідкладні слідчі (розшукові) дії можуть передбачати:

- проведення огляду місця події; переслідування і затримання правопорушників за слідами або указаними потерпілими і очевидцями напрямками переміщення правопорушника або за результатами роботи службового собаки, організація загороджувальних заходів, у тому числі в місцях можливого перебування або появи правопорушників;
- проведення розшукових заходів у місцях перебування осіб, схильних до вчинення правопорушень (у тому числі збуту викраденого майна); виявлення свідків та очевидців події, опитування (у разі внесення відомостей в ЄРДР - допит) з цією метою осіб, які проживають або працюють поблизу місця вчиненого діяння, а також осіб, які могли перебувати на можливих шляхах руху правопорушника до та від місця події;
- установа базових станцій операторів мобільного (рухомого) зв'язку, що обслуговують територію, на якій знаходиться місце вчинення злочину, та можливих напрямків руху особи, яка його вчинила, а також інших місць з урахуванням обставин кримінального правопорушення;
- проведення поквартирного чи подвірного обходу для збирання відомостей про подію, обстеження місцевості в районі вчинення кримінального правопорушення, виявлення загублених, викинутих правопорушником знарядь учиненого діяння, інших предметів, отримання додаткової інформації про подію та осіб, які вчинили кримінальне правопорушення;
- орієнтування особового складу органів та підрозділів поліції на території обслуговування, на якій учинено кримінальне правопорушення, та суміжних територіях, а також (за необхідності) представників громадськості про характер, час, місце і спосіб учинення кримінального правопорушення, кількість осіб, які його вчинили, їх зовнішність, прикмети викраденого та про інші відомості, що мають значення для встановлення правопорушників та їх розшуку;
- використання можливостей баз (банків) даних єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України та інших інформаційних ресурсів, а також засобів масової інформації;
- перевірку осіб за базами (банками) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України, та іншими інформаційними ресурсами, передбаченими статтями 26,27 Закону України «Про Національну поліцію».

П. 11 Інструкції визначено, що дільничний офіцер поліції на місці події вживає наступних заходів:

1) до прибуття СОГ забезпечує охорону місця події, збереження слідів учиненого кримінального правопорушення та в разі необхідності організовує надання невідкладної медичної допомоги потерпілим особам;

2) з'ясовує обставини вчиненого кримінального правопорушення, установлює свідків, очевидців події, прикмети правопорушників, збирає інші відомості, що можуть бути використані як докази;

3) інформує уповноваженого працівника чергової частини органу, підрозділу поліції про обставини вчинення кримінального правопорушення та осіб, які його вчинили, для вжиття невідкладних заходів щодо їх затримання;

4) з прибуттям СОГ негайно інформує слідчого про одержані дані щодо обставин учинення кримінального правопорушення та осіб, які його вчинили, для їх подальшої фіксації шляхом проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

П. II розділу XIV визначено, що у разі надходження повідомлення про загрозу безпеці людей, знищення чи пошкодження об'єктів власності, про незаконне поводження зі зброєю, боєприпасами, вибуховими речовинами уповноважений працівник чергової частини органу, підрозділу поліції:

1) діє відповідно до нормативно-правових актів з організації діяльності чергових частин органів і підрозділів Національної поліції України;

2) направляє на місце події найближчі наряди патрульної поліції, задіяні в системі єдиної дислокації, а також дільничного офіцера поліції;

3) за рішенням керівника відповідного органу поліції забезпечує своєчасне інформування та виклик на місце спеціалістів-вибухотехніків, кінолога зі службовим собакою з пошуку вибухівки, інформує відповідні територіальні підрозділи Державної служби України з надзвичайних ситуацій та заклади охорони здоров'я України.

Наказ МВС України «Про затвердження Інструкція з організації діяльності дільничних офіцерів поліції» від 28.07.2017 № 650 визначає, що превентивна (профілактична) робота ДОП – це діяльність, яка передбачена законодавством України, що спрямована на попередження кримінальних та інших правопорушень, перевірку дотримання обмежень, установлених законом відносно осіб, які перебувають на превентивному обліку, здійснення поліцейського піклування.

Основні напрямки діяльності дільничного офіцера поліції: здійснення профілактичної роботи, спрямованої на запобігання вчиненню кримінальних та інших правопорушень; виявлення причин та умов, що призводять до вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень, ужиття у межах

компетенції заходів для їх усунення; ужиття заходів для запобігання вчиненню домашнього насильства та його припинення.

Наказ МВС України «Про затвердження Порядку розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції України» від 15.11.2017 № 930 установлює єдиний для апарату центрального органу управління поліції, міжрегіональних територіальних органів Національної поліції України, територіальних органів поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях, місті Києві, їх територіальних (відокремлених) підрозділів, а також підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Національної поліції України, порядок приймання, реєстрації, розгляду звернень громадян, контролю за виконанням доручень за результатами розгляду звернень громадян та дотриманням строків їх розгляду, основні вимоги до організації проведення особистого прийому громадян і ведення діловодства за зверненнями громадян.

Громадяни України мають право звернутися до органів (підрозділів) поліції, їх керівників із зауваженнями, скаргами та пропозиціями з питань, пов'язаних з діяльністю Національної поліції України, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери її управління, із заявами або клопотаннями про реалізацію своїх соціально-економічних, політичних та особистих прав і законних інтересів, а також зі скаргами про їх порушення.

Особи, які не є громадянами України і законно перебувають на її території, можуть також подавати звернення, як і громадяни України, якщо інше не передбачено законодавством України та міжнародними договорами.

Забороняється відмова в прийнятті та розгляді звернення з посиланням на політичні погляди, партійну належність, стать, вік, віросповідання, національність громадянина, незнання мови звернення.

Громадяни мають право звертатися до органів (підрозділів) поліції українською чи іншою мовою, прийнятною для сторін.

Робота зі зверненнями громадян і їх особистий прийом містить такі складові елементи:

- 1) приймання, реєстрація і первинний розгляд звернень громадян;
- 2) вирішення питань, порушених у зверненнях, та надання відповідей їх авторам;
- 3) контроль за станом роботи зі зверненнями;
- 4) узагальнення та аналіз звернень громадян;

5) використання результатів аналізу для прийняття управлінських рішень.

Усі звернення громадян, що надходять до органів (підрозділів) поліції, підлягають обов'язковій класифікації за встановленими статтею 3 Закону України «Про звернення громадян» видами, а саме: пропозиції (зауваження), заяви (клопотання) та скарги:

Анонімні звернення відповідно до статті 8 Закону України «Про звернення громадян» розгляду не підлягають (крім анонімних повідомлень про порушення Закону України «Про запобігання корупції»).

Якщо у зверненні, що надійшло до органу (підрозділу) поліції, міститься інформація про кримінальні правопорушення, що вчинені або готуються, після реєстрації в службі діловодства воно підлягає обов'язковій реєстрації в журналі єдиного обліку заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події та розгляду відповідно до вимог Кримінального процесуального кодексу України.

Інформація (номер та дата) про реєстрацію в журналі єдиного обліку заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події працівниками чергової служби передається до служби діловодства відповідного органу (підрозділу) поліції.

Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України» від 16.02.2018 № 111 встановлює порядок реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події, а також оперативного інформування в центральному органі управління поліції, міжрегіональних територіальних органах Національної поліції України, територіальних органах поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях, м. Києві, їх територіальних (відокремлених) підрозділах.

Наказ МВС України «Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події» від 08.02.2019 № 100 регулює ведення в центральному органі управління поліцією, міжрегіональних територіальних органах поліції та їх територіальних (відокремлених) підрозділах, головних управліннях Національної поліції в Автономній

Республіці Крим та м. Севастополі, областях та м. Києві, територіальних (відокремлених) підрозділах (управліннях, відділах, відділеннях) поліції єдиного обліку заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події з використанням інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України».

Наказ МВС України «Про затвердження Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України» від 25.02.2019 № 124 встановлює процедуру взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України з метою недопущення повторного вчинення домашнього насильства, забезпечення контролю за дотриманням кривдником тимчасових обмежень його прав та виконанням обов'язків, покладених на нього у зв'язку з учиненням домашнього насильства.

Дільничний офіцер поліції бере на профілактичний облік кривдника з моменту виявлення факту вчинення ним домашнього насильства на встановлений законодавством строк і проводить з ним профілактичну роботу.

Підставами для поставлення кривдника на профілактичний облік є:

- складений адміністративний протокол про адміністративне правопорушення, передбачене статтею 173⁻²КУпАП;
- терміновий заборонний припис стосовно кривдника, винесений працівником уповноваженого підрозділу поліції;
- отримання уповноваженим підрозділом поліції в установленому законом порядку інформації про видачу судом обмежувального припису кривднику;
- рішення суду про накладення адміністративного стягнення за адміністративне правопорушення, передбачене статтею 173⁻²КУпАП;
- кримінального провадження стосовно кривдника у зв'язку з вчиненням ним домашнього насильства чи насильства за ознакою статі;
- повідомлення установи виконання покарань про звільнення від відбування покарання кривдника, засудженого за вчинення домашнього насильства чи насильства за ознакою статі.

Відомості про взяття кривдника на профілактичний облік протягом доби вносяться до інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» з дотриманням вимог Закону України

«Про захист персональних даних» працівником уповноваженого підрозділу поліції, відповідальним за організацію роботи з особами, які перебувають на профілактичному обліку.

2. ПОРЯДОК ДІЙ ДІЛЬНИЧНОГО ОФІЦЕРА ПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ВИЯВЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

2.1. Стаття 89. Жорстоке поводження з тваринами

Тварина⁴це біологічні об'єкти, що відносяться до фауни: сільськогосподарські, домашні, дикі, у тому числі домашня і дика птиця, хутрові, лабораторні, зоопаркові, циркові.

Жорстоке поводження з тваринами – знущання над тваринами, у тому числі безпритульними, що спричинило мучення, завдало їм фізичного страждання, тілесні ушкодження, каліцтво або призвело до загибелі, нацьковування тварин одна на одну та на інших тварин, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, залишення домашніх та сільськогосподарських тварин напризволяще, у тому числі порушення правил утримання тварин.

Жорстоке поводження із твариною, що спричинило тілесні ушкодження, каліцтво, смерть тварини тягне за собою кримінальну відповідальність за статтею 299 Кримінального кодексу України.

При поводженні із твариною, особа, що її утримує зобов'язана:

- дбати про домашню тварину, забезпечити їй достатню кількість їжі та постійний доступ до води;
- надавати можливість домашній тварині здійснювати необхідні рухи, контактувати з собі подібними;
- забезпечити наявність намордника, повідка, що необхідні для здійснення виходу домашньої тварини поза місцем її постійного утримання;
- забезпечити наявність на домашній тварині нашійника з ідентифікуючими позначками;
- забезпечити своєчасне надання домашній тварині ветеринарних послуг (обстеження, лікування, щеплення тощо);

⁴До означеного переліку також віднесені *безпритульні тварини*, тобто ті тварини, що залишилися без догляду людини або утворили напіввільні угруповання, здатні розмножуватися поза контролем людини.

- негайно повідомити медичну або ветеринарну установу про випадки заподіяння домашньою твариною ушкоджень здоров'ю людині або іншим тваринам;
- запобігати неконтрольованому розмноженню домашніх тварин.

Вилів безпритульних (загублених, покинутих, залишених без опіки і бродячих) тварин проводиться з метою:

- повернення їх володільцям;
- регулювання їх чисельності відповідно до Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження».

Забороняється використовувати методи вилову, технічні пристрої і препарати, що травмують тварин або небезпечні для їх життя і здоров'я.

Вилів собак, котів та інших домашніх тварин окремими громадянами забороняється, крім випадків, коли ці тварини є небезпечними для оточуючих та проявляють агресивність, створюючи загрозу безпеці людей.

Алгоритм дій дільничного офіцера поліції під час реагування на адміністративні правопорушення за ст. 89 КУпАП

- вживає всі заходи для негайного припинення проявів жорстокого поводження із тваринами(при цьому дотримується заходів особистої безпеки);
- за потреби забезпечує надання ветеринарної допомоги тварині⁵;
- повідомляє «гарячу лінію» допомоги тваринам за тел. **0-800-302-303** з метою, у разі потреби, сприяння у ветеринарній допомозі, розміщення тварини, пошуку власника тощо;
- приймає заяву (якщо її не було) усну або письмову від заявника (у разі наявності такого);
- роз'яснює особі-заявнику порядок розгляду її звернення, конституційні права та обов'язки;
- встановлює особу порушника;
- перевіряє документи, що посвідчують особу правопорушника (ст. 32 ЗУ «Про Національну поліцію», див. Додаток 1);
- роз'ясняє правопорушнику його права;

⁵Оплата коштів за ветеринарну допомогу чинним законодавством не передбачено. Оплата може здійснитись за кошт волонтерів, якщо такі будуть, або меценатів.

- встановлює свідків правопорушення (фіксує їх дані), відбирає у них пояснення;
- перевіряє правопорушника по базах даних інтегрованих інформаційно-пошукових систем;
- складає протокол про адміністративне правопорушення за ст.89 КУпАП;
- за необхідності застосовує заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення;
- з'ясовує обставини вчинення жорстокого поводження із тваринами;
- збирає докази у справі (аудіо, відео зйомка, покази очевидців тощо);
- залучає спеціалістів, що надають інформацію, наприклад, у випадку, знущання над тваринами, завдання побоїв або вчинення інших насильницьких дій, що завдали тварині фізичного болю, страждань і не спричинили тілесних ушкоджень, каліцтва чи загибелі, про вчинення саме таких дій із твариною;
- збирає інформацію, що характеризує правопорушника, з місця роботи, навчання, проживання;
- встановлює наявність або відсутність адміністративної чи кримінальної відповідальності за жорстоке поводження із тваринами.

Поліцейський вирішує питання про місце перебування тварини на час провадження у справі:

- вилучення тварини відбувається у порядку ст.265КУпАП до часу розгляду справи. Про що, обов'язково фіксується інформація в протоколі про адміністративне правопорушення;
- відповідно до ст.180 Цивільного кодексу України на тварин розповсюджується правовий режим речі, а відтак може бути застосовані положення ст.265КУпАП;
- безпосередній догляд та утримання тварини може бути покладено на волонтера. При цьому факт передачі тварини волонтеріві фіксується у розписці про відповідальне зберігання (годування, утримання, проживання тощо) тварини або тварин

Вилон собак, котів та інших домашніх тварин окремими громадянами забороняється, крім випадків, коли ці тварини є небезпечними для оточуючих та проявляють агресивність, створюючи загрозу безпеці людей.

Суб'єкт адміністративного проступку: загальний (фізична осудна особа, яка досягла 16-річного віку.

У випадку вчинення жорстокого поводження із тваринами особою у віці від 14 до 16 років відповідно до статті 184КУпАП складається протокол на батьків, осіб що їх замінюють за невиконання обов'язків щодо виховання дитини.

Процесуальні питання розгляду справи

Справи за ст. 89КУпАП розглядаються у п'ятнадцятиденний строк.

Орган, що розглядає справу про адміністративне правопорушення і приймає рішення:

- 1) начальники або заступники начальників територіальних відділів органу Національної поліції.
- 2) районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді).

Відповідальність:

ч. 1 ст. 89КУпАП – накладення штрафу від двохсот до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією тварини, якщо перебування тварини у власника становить загрозу для її життя або здоров'я.

ч. 2 ст. 89 КУпАП – накладення штрафу від трьохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб з конфіскацією тварини, якщо перебування тварини у власника становить загрозу для її життя або здоров'я.

ч. 3 ст. 89 КУпАП – накладення штрафу від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією тварини, якщо перебування тварини у власника становить загрозу для її життя або здоров'я.

2.2. Стаття 154. Порушення правил тримання собак і котів

Тримання собак і котів у місцях, де це заборонено відповідними правилами⁶, чи понад установлену кількість, чи незареєстрованих собак, або приведення в громадські місця, або вигулювання собак без повідків і намордників (крім собак, у реєстраційних свідоцтвах на яких зроблено спеціальну відмітку) чи в невідведених для цього місцях.

⁶ Правила тримання собак, котів і хижих тварин у населених пунктах Української РСР: затверджені Міністерством житлово-комунального господарства УРСР Міністерство сільського господарства УРСР Міністерство охорони здоров'я УРСР 17.06.1980.

Обов'язки власників домашніх тварин під час їх утримання (вигулу, чи супроводження)⁷:

- тримати сторожових собак на прив'язі і спускати їх з прив'язі лише в закритих дворах з висотою огорожі, що виключає можливість втечі;
- застерігати написом при вході та по периметру об'єкта або території про наявність таких собак;
- виводити собак на сходи, у двори, інші місця загального користування лише на повідку з прикріпленим до нашійника особистим номерним знаком, а собак з підвищеною агресивністю обов'язково на короткому повідку (не більше 1,2 м) і в наморднику, крім собак дрібних порід, на яких у реєстраційних посвідченнях зроблено відповідну відмітку;
- не допускати забруднення екскрементами тварин приміщень, сходових площадок та інших місць загального користування в будинках, дворах і на вулицях;
- прибирати екскременти за своїми тваринами в під'їздах багатоквартирних будинків, сходах, ліфтах та інших місцях загального користування. Ця вимога не поширюється на власників собак-поводирів;
- негайно повідомляти заклади охорони здоров'я і ветеринарної служби про випадки укусу або травмування твариною людини або іншої тварини, а також доставляти у ветеринарну установу тварин, які покусали людей чи інших тварин або заподіяли їм травми, для огляду і карантинування протягом 10 днів, а покусаних тварин – для огляду і лікування.

Власникам домашніх тварин забороняється:

- утримувати собак незареєстрованими;
- вигулювати тварин у стані алкогольного сп'яніння;
- вигулювати собак без повідка і намордника у невизначених спеціально для цього місцях;
- приводити тварин (крім тварин супроводу – собак-поводирів) у приміщення магазинів і кафе (крім спеціалізованих магазинів для тварин), об'єктів громадського харчування, освіти та культури, на територію дитячих майданчиків, інші місця загального користування, тощо⁸;
- доручати вигул собак особам, яким не виповнилося 14 років, психічно хворим, визнаним недієздатними або фізично неспроможними керувати твариною.

⁷ Про затвердження Правил утримання домашніх тварин у м. Харкові: Рішення Харківської міської ради від 04.07.2007 № 164/07 (14 сесія 5 скликання).

⁸ Особливості застосування положень статті 154 Кодексу України про адміністративні правопорушення: наук.-метод. роз'яснення / К.Л. Бугайчук, О.В. Федосова. Харків: Харк. нац. ун-т. внутр. справ. 2019. 62 с.

Власники зобов'язані реєструвати (перереєструвати) домашніх тварин віком від двох місяців і старше. При первинній реєстрації тварин їхнім власникам видаються реєстраційні посвідчення і правила тримання, а на собак, крім того, і номерні знаки (номерний знак собаки прикріплюється до його нашийника).

Алгоритм дій дільничного офіцера поліції під час реагування на адміністративні правопорушення за ст. 154 КУпАП:

- приймає та розглядає заяви (повідомлення) про порушення правил тримання собак і котів;
- при розгляді заяв та повідомлень про порушення правил тримання собак і котів дільничний офіцер поліції виходить на місце правопорушення;
- після прибуття на місце уживає передбачених законодавством заходів. щодо припинення правопорушення, дотримуючись при цьому заходів особистої безпеки;
- перевіряє документи, що посвідчують особу правопорушника (ст. 32 ЗУ «Про Національну поліцію», див. Додаток 1);
- роз'яснює правопорушнику його конституційні права та обов'язки;
- якщо є можливість, здійснює фото-відеозйомку (попередивши про це правопорушника);
- встановлює свідків правопорушення (фіксує їх дані), відбирає у них пояснення;
- за необхідності (або при неможливості скласти протокол на місці), дільничний офіцер поліції може доставити⁹ правопорушника до територіального органу Національної поліції;
- доставляє правопорушника до територіального органу Національної поліції для складання протоколу про адміністративне правопорушення (попередньо доповісти про доставлення черговому по територіальному органу Національної поліції);

⁹Доставлення полягає у примусовому супроводженні порушника з місця його виявлення до встановленого законом приміщення, де є умови для проведення процесуальних дій і завершується виконання цього примусового заходу (ст. 259 КУпАП). Основною метою доставлення – є складення протоколу про адміністративне правопорушення. додатковою припинення правопорушення та встановлення особи порушника. Умовою застосування – неможливість скласти протокол на місці вчинення правопорушення, якщо його складення обов'язкове.

Доставляти - перепроводжувати на місце призначення /Рішення Конституційного Суду України від 11.10.2011 № 10-рп/2011, Справа № 1-28/2011

- при доставленні правопорушника до територіального органу Національної поліції, працівник чергової служби фіксує у журналі обліку доставлених осіб, які вчинили адміністративні правопорушення (Розділ 6. п.10, ч.2 Наказу МВС України «Про затвердження Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України» від 23.05.2017 № 440);
- забезпечує інформування центру вторинної правової допомоги для захисту прав правопорушника;
- перевіряє правопорушника по базах даних інтегрованих інформаційно-пошукових систем;
- складає протокол про адміністративне правопорушення за ст. 154КУпАП та інші адміністративно-процесуальні документи;
- проводить роз'яснювальну роботу щодо неприпустимості порушення правил тримання собак і котів, інформує про Правила утримання домашніх тварин у м. Харкові та обов'язкової реєстрації тварин у міській базі, носіння ідентифікаційного жетону та інше.

Положення ст. 262 КУпАП не передбачає можливість застосування, поліцейським, у випадку вчинення адміністративного правопорушення за ст. 154 КУпАП адміністративного затримання особи.

Допускається лише доставлення особи (ст. 259 КУпАП), особистий огляд та огляд речей (ст. 264 КУпАП), вилучення речей та документів (ст. 265 КУпАП).

Про вилучення речей і документів складається протокол або робиться відповідний запис у протоколі про адміністративне правопорушення.

У разі порушення власником житла правил утримання домашніх тварин поліцейський має право проникнути до нього тільки за рішенням суду.

Згідно з пп. «б» п. 6 ч. 3 ст. 45 Закону України «Про Національну поліцію», поліцейський має право застосовувати електрошокові пристрої контактної та контактної-дистанційної дії для відбиття нападу тварин, що загрожує життю і здоров'ю особи чи поліцейського.

Пристрої для відстрілу патронів, споряджені гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії,

застосовують для знешкодження тварини, яка загрожує життю чи здоров'ю людей, зокрема поліцейського (пп. «е» п. 10 ч. 3 ст. 45 Закону України «Про Національну поліцію»).

За ч. 13 ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію» поліцейський може використати вогнепальну зброю для знешкодження тварини, яка загрожує життю чи здоров'ю поліцейського та інших осіб.

Поліцейські не мають права вилучати домашніх тварин оскільки, вони належать громадянину на праві приватної власності. Це можна зробити тільки за рішенням суду.

Тимчасовим вилученням тварин у містах займаються спеціально визначені комунальні підприємства відповідно до місцевих правил утримання домашніх тварин.

Суб'єкт адміністративного проступку: громадяни і посадові особи.

Процесуальні питання розгляду справи

Справи за ст. 154 КУпАП розглядаються у **п'ятнадцятиденний строк**.

При складанні протоколу за ч. 1 ст. 154, дільничному офіцеру поліції необхідно звернути увагу на вимоги ч. 5 ст. 276 КУпАП, відповідно до якої адміністративними комісіями **справи про адміністративні правопорушення розглядаються за місцем проживання правопорушника**.

Тобто в протоколі вказується не місце реєстрації правопорушника, а адреса фактичного проживання правопорушника (фактичного виявлення правопорушення).

Відповідальність:

ч. 1 ст. 154 КУпАП – попередження або накладення штрафу на громадян від одного до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (**17 – 54 грн.**) і попередження або накладення штрафу на посадових осіб – від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (**54 – 85 грн.**).

ч. 2 ст. 154 КУпАП – накладення штрафу на громадян від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією тварин (**54–85 грн.**) і на посадових осіб – від чотирьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (**68 – 119 грн.**).

Орган, що розглядає справу про адміністративні правопорушення і приймає рішення:

1) адміністративні комісії при виконавчих органах міських рад (ч.1 ст.154 КУпАП);

2) районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді) (ч.2 ст.154 КУпАП).

2.3. Стаття 156.Порушення правил торгівлі пивом, алкогольними, слабоалкогольними напоями і тютюновими виробами

Правопорушення, передбачене **ч. 1 ст. 156 КУпАП**, полягає у здійсненні роздрібно́ї або оптово́ї торгівлі алкогольними напоями чи тютюновими виробами без марок акцизного податку чи з підробленими марками цього податку.

Ч. 2 ст. 156 КУпАП, передбачає відповідальність за порушення працівником підприємства (організації) торгівлі або громадського харчування правил торгівлі пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями і тютюновими виробами, а саме: торгівля пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями або тютюновими виробами в приміщеннях або на територіях, заборонених законом, або в інших місцях, визначених рішенням відповідного органу місцевого самоврядування, як таких, де роздрібна торгівля пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями або тютюновими виробами заборонена, а так само торгівля пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями або тютюновими виробами через торгові автомати чи неповнолітніми особами, а також продаж пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв або тютюнових виробів особі, яка не досягла 18 років; продаж тютюнових виробів в упаковках, що містять менш як 20 сигарет або цигарок, чи поштучно (крім сигар);торгівля пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями, винами столовими у заборонений рішенням відповідного органу місцевого самоврядування час доби.

Правопорушення за **ч. 3 ст. 156 КУпАП**, передбачає відповідальність за торгівлю пивом (крім безалкогольного), алкогольними слабоалкогольними напоями або тютюновими виробами з рук, тобто торгівлю зазначеними виробами суб'єктами, які відповідно до вимог законодавства не мають права на здійснення такої торгівлі.

Частиною 4 ст. 156 КУпАП встановлено відповідальність за повторне протягом року вчинення протиправних діянь, передбачених ч. 1 та 3 цієї статті.

Алгоритм дій дільничного офіцера поліції під час реагування на адміністративні правопорушення за ст. 156КУпАП:

- відрекомендуватись (назвати своє прізвище, посаду, спеціальне звання та пред'явити на вимогу службове посвідчення, надавши можливість ознайомитися з викладеною в ньому інформацією, не випускаючи його з рук);

- зробити правопорушнику зауваження, посилаючись на правову норму, пред'явити вимогу щодо припинення правопорушення;
- перевірити документи, що посвідчують особу правопорушника (ст. 32 ЗУ «Про Національну поліцію», див. Додаток 1);
- роз'яснити правопорушнику його конституційні права та обов'язки;
- встановити свідків правопорушення (зафіксувати їх дані), відібрати у них пояснення;
- при можливості зафіксувати правопорушення щодо порушень правил торгівлі засобами фото-відео запису;
- провести огляд речей, та вилучити всі предмети торгівлі у присутності понятих, скласти відповідний протокол¹⁰;
- опечатати продукцію у присутності понятих та передати до камери схову територіального органу Національної поліції;
- за необхідності (або при неможливості скласти протокол на місці), дільничний офіцер поліції може доставити¹¹ правопорушника до територіального органу Національної поліції;

При доставленні правопорушника до територіального органу Національної поліції, працівник чергової служби фіксує у журналі обліку доставлених осіб, які вчинили адміністративні правопорушення (*Розділ 6. п.10, ч.2 Наказу МВД України «Про затвердження Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України» від 23.05.2017 № 440*);

- забезпечує інформування центру вторинної правової допомоги для захисту прав правопорушника;
- перевіряє правопорушника по базах даних інтегрованих інформаційно-пошукових систем;
- складає протокол про адміністративне правопорушення за ст. 156 КУпАП.

До протоколу має бути долучено:

¹⁰ Протоколи мають право складати: посадові особи органів Національної поліції; посадові особи, уповноважені на те виконавчими комітетами сільських, селищних, міських рад; члени громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону

¹¹ **Доставлення** полягає у примусовому супроводженні порушника з місця його виявлення до встановленого законом приміщення, де є умови для проведення процесуальних дій і завершується виконання цього примусового заходу (ст. 259 КУпАП). Основною метою доставлення – є складення протоколу про адміністративне правопорушення, додатковою припинення правопорушення та встановлення особи порушника. Умовою застосування – неможливість скласти протокол на місці вчинення правопорушення, якщо його складення обов'язкове.

Доставляти означає перепроводжувати на місце призначення /Рішення Конституційного Суду України від 11.10.2011 № 10-рп/2011, Справа № 1-28/2011.

- пояснення реалізатора (в поясненні обов'язково зазначити де працює, назва та місце розташування, а також даних власника торгівельного об'єкту в інтересах якого працює);

- документ, що засвідчує особу реалізатора;
- касовий чек (якщо був виданий);
- трудовий договір (якщо укладено);
- свідоцтво про реєстрацію суб'єкта господарської діяльності.

Якщо правопорушення вчинене за участю особи, яка не досягла 18 років, то окрім іншого необхідно додати:

- пояснення неповнолітнього (яке має бути відібрано згідно із ст.33 Закону України «Про Національну поліцію» тільки за участю батьків (одного з них), іншого законного представника або педагога);
- документ, що засвідчує особу неповнолітнього;
- протокол особистого огляду та вилучення (яким вилучається у неповнолітнього придбаний товар – згідно ст.ст.260, 264, 265 КУпАП), або письмову заяву неповнолітнього про добровільну видачу придбаного товару.

При складанні протоколу у графі «місце роботи (навчання), посада» в обов'язковому порядку зазначається у якого суб'єкта господарювання працює продавець із зазначенням коду ДРФО (для фізичних осіб-підприємців, який складає 10 цифр) або коду ЄДРПОУ (для юридичних осіб, який складає 8 цифр). Наприклад: *«місце роботи (навчання), посада»* *ФО-П Козлов Б.Б. (ДРФО 1234567890), продавець (стажер), або: ТОВ «Український Рітейл» (ЄДРПОУ 12345678), касир.*

Положення ст. 262 КУпАП не передбачає можливість застосування, поліцейським, у випадку вчинення адміністративного правопорушення за ст. 156 КУпАП адміністративного затримання особи.

Допускається лише доставлення особи (ст. 259 КУпАП), особистий огляд та огляд речей (ст. 264 КУпАП), вилучення речей та документів (ст. 265 КУпАП). Про вилучення речей і документів складається протокол або робиться відповідний запис у протоколі про адміністративне правопорушення.

У разі вчинення неповнолітньою особою віком від 16 до 18 років адміністративних правопорушень, передбачених ч. 2 статті 156КУпАП, протокол про адміністративне правопорушення складається стосовно і до неповнолітньої особи

Суб'єкти адміністративного проступку: працівники торгівлі, громадського харчування та сфери послуг, громадяни – суб'єкти підприємницької діяльності в цих галузях.

За ч. 3 ст. 156 суб'єктом правопорушення може бути фізична осудна особа, яка досягла 16 - річного віку.

Процесуальні питання розгляду справи

Справи за ст. 156 КУпАП розглядаються у **п'ятнадцятиденний строк**.

Відповідальність:

ч. 1 ст. 156 КУпАП – накладення штрафу від двохсот до шестисот (**3400-10200 грн.**) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією предметів торгівлі та виручки, одержаної від продажу предметів торгівлі.

ч. 2 ст. 156 КУпАП– накладення штрафу від ста до чотирьохсот (**1700-6800 грн.**) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

ч. 3 ст. 156 КУпАП– тягне за собою накладення штрафу від двохсот до шестисот (**3400-10200 грн.**) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією предметів торгівлі та виручки, одержаної від продажу предметів торгівлі

ч. 4 ст. 156 КУпАП– накладення штрафу від шестисот до однієї тисячі двохсот (**10200-20400 грн.**) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією предметів торгівлі.

Орган, що розглядає справу про адміністративне правопорушення і приймає рішення:

- 1) адміністративні комісії при виконавчих органах сільських, селищних, міських рад (ч. 2 ст. 156 КУпАП);
- 2) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів (ч. 2 ст. 156 КУпАП);
- 3) районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді) (чч. 1, 3, 4 ст. 156 КУпАП).

2.4. Стаття 160. Торгівля з рук у невстановлених місцях

Стихійна торгівля – це торгівля фізичних осіб без відповідних дозвільних документів про якість та безпеку реалізованих ними товарів і у невстановлених місцях з рук, з землі, без дозволу райдержадміністрації на розміщення об'єкту торгівлі. (*Лист Міністерства доходів і зборів України*

«Щодо регулювання стихійної торгової діяльності» від 27.09.2013 № 12060/6/99-99-22-01-03-15/1182).

Заборонено продаж товарів що не мають:

- відповідного маркування, етикетування або інструкції щодо їх застосування (в установлених випадках);
- належного товарного вигляду, на яких строк придатності не зазначено або зазначено з порушенням вимог нормативно-правових актів;
- строк придатності яких минув, а також тих, що надійшли без документів, передбачених законодавством, зокрема які засвідчують їх якість і безпеку (п. 17 *Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів» від 15.06.2006 № 833*).

Продаж товарів за межами торговельного приміщення(виїзна торгівля) –роздрібна торгівля через дрібнороздрібну торговельну мережу як одна із форм позамагазинного продажу товарів, за якої приміщення не мають торговельного залу для споживачів, товари продають через (п. 3 *Правил роботи дрібнороздрібної торговельної мережі, затверджених наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 08.07.1996 № 369*):

1) пункти некапітальної забудови – кіоски, ларі, ларки, палатки, павільйони для сезонного продажу товарів, торговельні автомати;

2) засоби пересувної мережі – автомагазини, автокафе, авторозвозки, автоцистерни, лавки-автопричепи, візки, спеціальне технологічне обладнання (низькотемпературні лотки-прилавки), розноски, лотки, столики тощо.

Документи, які повинні бути у продавця(п. 28 *Правил роботи дрібнороздрібної торговельної мережі Наказ Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 08.07.1996 № 369*):

- товарно-транспортні накладні, прибутково-видаткові накладні, приймальні акти тощо із зазначенням назви, сорту, кількості, ціни та загальної вартості товару;
- документи, згідно з якими надійшли товари, що підлягають обов'язковій сертифікації, із позначенням реєстраційних номерів сертифіката відповідності чи свідоцтва про визнання відповідності та/або декларації про відповідність, якщо це встановлено технічним регламентом із підтвердження відповідності на відповідний товар;
- копії висновків державної санітарно-епідеміологічної експертизи, засвідчені підписом уповноваженої особи суб'єкта господарювання, від якого отримані товари, щодо товарів, які не підлягають обов'язковій сертифікації

(Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів);

- документи, що підтверджують якість товарів (для імпортерів – копії сертифікатів мовою країни-експортера й українською чи російською мовою, та засвідчені підписом уповноваженої особи суб'єкта господарювання, від якого одержані ці товари).

Окрім того, суб'єкт господарської діяльності повинен мати санітарні правила, зареєстрований санітарний журнал, особисті медичні книжки працівників, асортиментний перелік товарів, що реалізуються (*п. 10 Правил роздрібної торгівлі продовольчими товарами Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 11.07.2003 № 185*).

Алгоритм дій дільничного офіцера поліції під час реагування на адміністративні правопорушення за ст. 160 КУпАП:

- відрекомендуватись (назвати своє прізвище, посаду, спеціальне звання та пред'явити на вимогу службове посвідчення, надавши можливість ознайомитися з викладеною в ньому інформацією, не випускаючи його з рук);
- зробити правопорушнику зауваження, посилаючись на правову норму, пред'явити вимогу щодо припинення незаконної торгівлі;
- перевірити документи, що посвідчують особу правопорушника (ст.32 ЗУ «Про Національну поліцію», див. Додаток 1);
- роз'яснити правопорушнику його конституційні права та обов'язки;
- встановити свідків правопорушення (зафіксувати їх дані), відібрати у них пояснення;
- при можливості зафіксувати правопорушення щодо незаконної торгівлі засобами фото-відео запису;
- провести огляд речей, у разі потреби вилучити всі предмети торгівлі (з подальшою передачею їх до суду), скласти відповідний протокол¹²;
- у випадку неможливості скласти протокол на місці, до правопорушника може бути застосовано адміністративне затримання¹³ (ст.262 КУпАП);

¹²Протоколи мають право складати: посадові особи органів Національної поліції; посадові особи, уповноважені на те виконавчими комітетами сільських, селищних, міських рад; члени громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону

¹³Адміністративне затримання особи допускається з метою припинення адміністративних правопорушень, коли вичерпано інші заходи впливу, встановлення особи, складення протоколу про адміністративне правопорушення у разі неможливості складення його на місці вчинення правопорушення (частиною 1 статті 261 КУпАП). Адміністративне затримання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, може тривати не більш як **три години** (ст.263 КУпАП).

- доставити правопорушника до територіального органу Національної поліції для складання протоколу про адміністративне правопорушення (попередньо доповісти про доставлення черговому по територіальному органу Національної поліції);

- при доставленні правопорушника до територіального органу Національної поліції, працівник чергової служби фіксує у журналі обліку доставлених осіб, які вчинили адміністративні правопорушення (*Розділ 6. п.10, ч.2 Наказу МВД України «Про затвердження Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України» від 23.05.2017 № 440*);

- забезпечити інформування центру вторинної правової допомоги для захисту прав правопорушника;

- перевірити правопорушника по базах даних інтегрованих інформаційно-пошукових систем;

- повідомити рідним, близьким особам про місцезнаходження та затримання особи яка вчинила адміністративне правопорушення, а на її прохання також власника відповідного підприємства, установи, організації або уповноваженого ним орган;

- скласти протокол про адміністративне затримання особи (ст. 261 КУпАП);

- скласти протокол про адміністративне правопорушення за ст. 160 КУпАП.

- провести роз'яснювальну роботу щодо неприпустимості здійснення торгівлі у невстановлених місцях, порядку здійснення законної торгової діяльності та адміністративної відповідальності у відповідності з чинним законодавством.

Суб'єкт адміністративного проступку: загальний (фізична осудна особа, яка досягла 16-річного віку).

Процесуальні питання розгляду справи

Справи за ст. 160 КУпАП розглядаються **протягом трьох діб**.

Відповідальність:

ч. 1 ст. 160 КУпАП – штраф від одного до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (**17 – 119 грн.**) із конфіскацією предметів торгівлі чи без такої.

ч. 2 ст. 160 КУпАП – штраф від шести до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (**102 – 255 грн.**) із конфіскацією предметів торгівлі.

Орган, що розглядає справу про адміністративного правопорушення і приймає рішення: районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді).

Присутність особи, яка притягається до адміністративної відповідальності за ст. 160 КУпАП є **обов'язковою**.

У разі ухилення від явки на виклик органу Національної поліції або судді районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду цю особу може бути органом Національною поліцією піддано приводу (ст.268 КУпАП).

2.5. Стаття 164.Порушення порядку провадження господарської діяльності

Провадження господарської діяльності без державної реєстрації як суб'єкта господарювання або без подання повідомлення про початок здійснення господарської діяльності, якщо обов'язковість подання такого повідомлення передбачена законом, або без отримання ліцензії на провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню відповідно до закону, або у період зупинення дії ліцензії, у разі якщо законодавством не передбачені умови провадження ліцензійної діяльності у період зупинення дії ліцензії, або без одержання документа дозвільного характеру, якщо його одержання передбачене законом (крім випадків застосування принципу мовчазної згоди).

Підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку(ст. 42 Господарського кодексу України).

Громадянин визнається суб'єктом господарювання у разі здійснення ним підприємницької діяльності за умови державної реєстрації його як підприємця без статусу юридичної особи (ст.128 Господарського кодексу України).

Під здійсненням особою, не зареєстрованою як суб'єкт підприємництва, будь-якого виду підприємницької діяльності з числа тих, що підлягають ліцензуванню, слід розуміти діяльність фізичної особи, пов'язану із виробництвом чи реалізацією продукції, виконанням робіт, наданням послуг з метою отримання прибутку, яка містить ознаки підприємницької, тобто

провадиться зазначеною особою безпосередньо самостійно, систематично (не менше ніж три рази протягом одного календарного року) і на власний ризик (*Постанова пленуму Верховного суду України «Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності» 25.04.2003 № 3*).

Ліцензія – право суб'єкта господарювання на провадження виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню¹⁴.

Зупинення дії ліцензії повністю або частково– тимчасове припинення суб'єкту господарювання права на провадження виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності, на який йому видано ліцензію, шляхом прийняття органом ліцензування рішення про зупинення дії ліцензії повністю або частково, про що робиться запис у ліцензійному реєстрі (*Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015*).

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06.09.2005, **документ дозвільного характеру**– це дозвіл, висновок, рішення, погодження, свідоцтво, інший документ, який дозвільний орган зобов'язаний видати суб'єкту господарювання у разі надання йому права на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності та/або без наявності якого суб'єкт господарювання не може проваджувати певні дії щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності.

Принцип мовчазної згоди– це принцип, згідно з яким суб'єкт господарювання набуває право на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності без отримання відповідного документа дозвільного характеру, за умови якщо суб'єктом господарювання або уповноваженою ним особою подано в установленому порядку заяву та документи в повному обсязі, але у встановлений законом строк документ дозвільного характеру або рішення про відмову у його видачі не видано або не направлено (*Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06.09.2005 № 2806-IV*).

Алгоритм дій дільничного офіцера поліції під час реагування на адміністративні правопорушення за ст. 164 КУпАП:

- відрекомендуватись (назвати своє прізвище, посаду, спеціальне звання та пред'явити на вимогу службове посвідчення, надавши можливість ознайомитися з викладеною в ньому інформацією, не випускаючи його з рук);

¹⁴Ст.7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 визначений перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню.

- зробити правопорушнику зауваження, посилаючись на правову норму, пред'явити вимогу щодо припинення порушення порядку провадження господарської діяльності;
- перевірити документи, що посвідчують особу правопорушника (ст. 32 ЗУ «Про Національну поліцію», див. Додаток 1);
- роз'яснити правопорушнику його конституційні права та обов'язки;
- встановити свідків правопорушення (зафіксувати їх дані), відібрати у них пояснення, які підтверджують отримання грошових доходів, саме за здійснення господарської (підприємницької) діяльності;
- провести огляд речей, та вилучити всі предмети торгівлі у присутності понятих, скласти відповідний протокол¹⁵;
- опечатати продукцію у присутності понятих та передати до камери схову територіального органу Національної поліції;
- у випадку неможливості скласти протокол на місці, до правопорушника можуть застосувати доставлення¹⁶ до територіального органу Національної поліції (поліцейської станції);
- доставити правопорушника до територіального органу Національної поліції для складання протоколу про адміністративне правопорушення (попередньо доповісти про доставлення черговому по територіальному органу Національної поліції);
- при доставленні правопорушника до територіального органу Національної поліції, працівник чергової служби фіксує у журналі обліку доставлених осіб, які вчинили адміністративні правопорушення (*Розділ 6. п.10, ч.2 Наказу МВД України «Про затвердження Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України» від 23.05.2017 № 440*);
- повідомити рідним, близьким особам про місцезнаходження та затримання особи яка вчинила адміністративне правопорушення, а на її прохання також власника відповідного підприємства, установи, організації або уповноваженого ним орган;

¹⁵Протоколи мають право складати: посадові особи органів Національної поліції; посадові особи, уповноважені на те виконавчими комітетами сільських, селищних, міських рад; члени громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону

¹⁶**Доставлення** полягає у примусовому супроводженні порушника з місця його виявлення до встановленого законом приміщення, де є умови для проведення процесуальних дій і завершується виконання цього примусового заходу (ст. 259 КУпАП). Основною метою доставлення – є складання протоколу про адміністративне правопорушення. додатковою припинення правопорушення та встановлення особи порушника. Умовою застосування – неможливість скласти протокол на місці вчинення правопорушення, якщо його складення обов'язкове.

Доставляти - перепроводжувати на місце призначення /Рішення Конституційного Суду України від 11.10.2011 № 10-рп/2011, Справа № 1-28/2011

- забезпечити інформування центру вторинної правової допомоги для захисту прав правопорушника;
- перевірити правопорушника по базах даних інтегрованих інформаційно-пошукових систем;

Положення ст. 262 КУпАП не передбачає можливість застосування, поліцейським, у випадку вчинення адміністративного правопорушення за ст. 164 КУпАП адміністративного затримання особи.

Допускається лише доставлення особи (ст. 259 КУпАП), особистий огляд та огляд речей (ст. 264 КУпАП), вилучення речей та документів (ст. 265 КУпАП). Про вилучення речей і документів складається протокол або робиться відповідний запис у протоколі про адміністративне правопорушення.

При складанні адміністративного протоколу за правопорушення передбаченого ст. 164 необхідно зазначити:

- точні обставини адміністративного правопорушення;
- детально описати факти (дані), яким чином здійснено господарську діяльність;
- долучити докази які підтверджують відсутність дозвільних документів на здійснення господарської діяльності (витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань);
- долучити докази того, що особа не має статусу фізичної особи-підприємця;
- вказати про систематичність(якщо має місце повторне порушення) дій особи, у відношенні якої складено протокол та наявність мети – отримання прибутку;
- у протоколі зазначити посилання на відповідну частину даної статті, яка вважається порушеною.

Суб'єкт адміністративного проступку:

- загальний (фізична осудна особа, яка досягла 16 - річного віку) – чч.1, 2 цієї статті;
- спеціальний (посадова особа – суб'єкт господарювання, громадянин – суб'єкт підприємницької діяльності) – ч. 3 цієї статті.

Процесуальні питання розгляду справи

Справи за ст. 164 КУпАП розглядаються у **п'ятнадцятиденний строк**.

Відповідальність:

ч. 1 ст. 164 КУпАП – накладення штрафу від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (**17000– 34000 грн.**) з конфіскацією виготовленої продукції, знарядь виробництва, сировини і грошей, одержаних внаслідок вчинення цього адміністративного правопорушення, чи без такої.

ч. 2 ст. 164 КУпАП дії, передбачені ч.1 цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за таке саме правопорушення, або пов'язані з отриманням доходу у великих розмірах, тягнуть за собою накладення штрафу від двох тисяч до п'яти тисяч (**34000 – 85000 грн**) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією виготовленої продукції, знарядь виробництва, сировини і грошей, одержаних внаслідок вчинення цього адміністративного правопорушення.

ч. 3 ст. 164 КУпАП– надання суб'єктом господарювання органу ліцензування, дозвільному органу або адміністратору недостовірної інформації щодо відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства передбачає накладення штрафу від однієї тисячі до двох тисяч (**17000-34000 грн.**) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

ч. 4 ст. 164 КУпАП – переміщення пального або спирту етилового транспортними засобами, не зазначеними у митних деклараціях при переміщенні пального або спирту етилового митною територією України прохідним транзитом або внутрішнім транзитом, визначеним підпунктом «а» п. 2 ч. 2 ст. 91 Митного кодексу України (*від пункту ввезення (пропуску) на митну територію України до органу доходів і зборів, розташованого на митній території України*), або в акцизних накладних, зареєстрованих у Єдиному реєстрі акцизних накладних, складених на операції, при здійсненні яких переміщується пальне або спирт етиловий у таких транспортних засобах, або в заявках на переміщення пального або спирту етилового транспортними засобами, що не є акцизними складами пересувними– передбачає накладення штрафу від однієї тисячі до двох тисяч (**17000-34000 грн.**) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією пального або спирту етилового та транспортних засобів.

ч. 5 ст. 164 КУпАП – зберігання та/або реалізація на митній території України пального або спирту етилового на акцизному складі, не зареєстрованому у системі електронного адміністрування реалізації пального та спирту етилового –передбачає накладення штрафу від однієї тисячі до двох тисяч (**17000-34000 грн.**) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією пального або спирту етилового, транспортних засобів, ємностей та обладнання, що використовувалися для зберігання та/або реалізації такого пального або спирту етилового, грошей, одержаних внаслідок вчинення цього правопорушення.

ч. 6 ст. 164 КУпАП – порушення ліцензіатом встановленого законом строку повідомлення органу ліцензування про зміну відомостей, зазначених у заяві та документах, що додавалися до заяви про отримання ліцензії–передбачає накладення штрафу від двохсот п'ятдесяти до п'ятисот (**4250-8500 грн.**) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

ч. 7 ст. 164 КУпАП – невиконання ліцензіатом розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов передбачає накладення штрафу від п'ятисот до однієї тисячі п'ятисот (**8500-25500 грн.**) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

ч. 8 ст. 164 КУпАП – надання суб'єктом господарювання недостовірної або не в повному обсязі інформації у повідомленні про початок провадження господарської діяльності, необхідність подання якої встановлена законом для певного виду господарської діяльності–передбачає накладення штрафу від однієї тисячі до двох тисяч (**17000-34000 грн.**) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

ч. 9 ст. 164 КУпАП – порушення суб'єктом господарювання встановленого законом строку для подання повідомлення про зміну відомостей, зазначених у повідомленні про початок здійснення господарської діяльності–передбачає накладення штрафу від п'ятисот до однієї тисячі (**8500-17000 грн.**) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Отримання доходу у великих розмірах має місце, коли його сума у тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян (**понад 17000 грн.**).

Орган, що розглядає справу про адміністративне правопорушення і приймає рішення: районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді).

2.6. Стаття 173. Дрібне хуліганство

Дрібне хуліганство – тобто нецензурна лайка в громадських місцях, образливе чіпляння до громадян та інші подібні дії, що порушують громадський порядок і спокій громадян.

Нецензурна лайка¹⁷– найбільш цинічна лайка, що належить, як правило, до сфери статевих відносин, непристойні висловлювання, в тому числі найогидніші різновиди словесної брутальності.

Чіпляння – це докучлива поведінка, пов'язана з діями щодо ображення, які зневажають честь і гідність людини та утискають чию-небудь волю, причому у грубій розв'язній манері. Це може бути: хапання за одяг, насильницьке утримання за руки, демонстративний зрив головного убору,

¹⁷ Вичерпаного переліку слів, які слід відносити до нецензурної лайки не існує. В кожному конкретному випадку допустимість їх висловлювання та «цензурність» буде встановлюватись поліцейським під час кваліфікації дій особи.

навмисне загороджування виходу або проходу, вимога дати цигарку або пускання в обличчя диму від неї, утримання дівчини з непристойною пропозицією та інші подібні дії. Для всіх подібних випадків характерним є ігнорування волі та бажання оточуючих, прагнення нав'язати свою волю, а точніше – свавілля.

При образливому чіплянні до громадян, що класифікується поліцейським як дрібне хуліганство (ст. 173 КУпАП) наявність потерпілого – **обов'язкова.**

«Інші подібні дії» слід віднести такі прояви дрібного хуліганства, як:

- насильницьке вторгнення в громадські місця всупереч забороні певних осіб, покликаних слідкувати за порядком;
- безпідставне порушення спокою громадян телефонними дзвінками, лихослів'я по телефону;
- співання нецензурних пісень, розповідання вульгарних анекдотів групам людей;
- вигуки, свист під час демонстрації кінофільмів;
- гвалт, крики з хуліганських мотивів біля вікон громадян у нічний час;
- публічне справляння природних потреб у невідведених для цього місцях;
- поява у громадському місці в оголеному вигляді;
- самовільне без потреби зупинення комунального транспорту;
- нанесення непристойних малюнків на тротуари, стіни, паркани, двері чи вчинення написів нецензурного змісту;
- неправдиве повідомлення про смерть родичів, знайомих, якщо це не потягло тяжких наслідків;
- грубе порушення черг, яке супроводжується ображенням громадян та проявом неповаги до них;
- знищення або пошкодження з хуліганських мотивів якого-не-будь майна у незначних розмірах;
- зривання афіш, плакатів, газет, оголошень зі стендів;
- умисна (з бешкетництва) швидка їзда на автомобілях та мотоциклах по калюжах поблизу тротуарів, зупинок, інших місць скупчення людей тощо.

Обов'язковою ознакою їх протиправності є те що вони одночасно порушують громадській порядок і спокій громадян. У випадку порушення лише громадського порядку (коли спокій громадян не порушується) зазначені дії особи не можуть кваліфікуватись як дрібне хуліганство¹⁸.

Алгоритм дій дільничного офіцера поліції під час реагування на адміністративні правопорушення за ст. 173 КУпАП:

- наблизитись до правопорушника, дотримуючись заходів особистої безпеки;
- зупинившись від правопорушника на відстані 2-3 кроків, відрекомендуватись (назвати своє прізвище, посаду, спеціальне звання та пред'явити на вимогу службове посвідчення, надавши можливість ознайомитися з викладеною в ньому інформацією, не випускаючи його з рук);
- зробити правопорушнику зауваження, посилаючись на правову норму, пред'явити вимогу припинити протиправну поведінку;
- перевірити документи, що посвідчують особу правопорушників (ст. 32 ЗУ «Про Національну поліцію»). **Документ, що посвідчує особу** (див. Додаток 1);
- роз'яснити правопорушнику його конституційні права та обов'язки;
- перевірити правопорушника по базах даних інтегрованих інформаційно-пошукових систем;
- встановити причину вчинення правопорушення і намагатися заспокоїти правопорушника;
- якщо особа не реагує на вимогу припинити протиправні дії, попередити про настання більш суворої міри відповідальності та про можливість застосування до неї заходів фізичного впливу і спецзасобів;
- якщо є можливість, здійснити відеозйомку (попередивши про це правопорушника);
- встановити свідків правопорушення (зафіксувати їх дані), відібрати у них пояснення;
- встановити підстави для застосування адміністративного затримання особи¹⁹;

¹⁸Укладачі: Гаркуша В.В., Голобородько Д.В., Кононець В.П., Кравченко І.С., Репан М.І. Інструментарій реагування працівника поліції превентивної діяльності на адміністративні правопорушення : Навчальний посібник / Кол.авторів. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. – 139 с.

¹⁹**Адміністративне затримання особи** допускається з метою припинення адміністративних правопорушень, коли вичерпано інші заходи впливу, встановлення особи, складення протоколу про адміністративне правопорушення у разі неможливості складення його на місці вчинення правопорушення

- за необхідності, провести адміністративне затримання правопорушника, його поверхневий огляд, огляд його речей;
- доставити правопорушника до територіального органу Національної поліції для складання протоколу про адміністративне правопорушення (попередньо доповісти про доставлення черговому по територіальному органу Національної поліції);
- під час затримання та доставлення правопорушника до територіального органу Національної поліції дотримуватись заходів особистої безпеки, не давати можливості правопорушнику нанести пошкодження собі або оточуючим;
- негайно повідомити рідним, близьким особам про місцезнаходження та затримання особи яка вчинила адміністративне правопорушення, а на її прохання також власника відповідного підприємства, установи, організації або уповноваженого ним орган;
- забезпечити інформування центру вторинної правової допомоги для захисту прав правопорушника;
- скласти протокол про адміністративне затримання особи (ст. 261 КУпАП);
- скласти протокол про адміністративне правопорушення за ст. 173 КУпАП та інші адміністративно-процесуальні документи.

Суб'єкт адміністративного проступку: загальний (фізична осудна особа, яка досягла 16-річного віку).

Процесуальні питання розгляду справи

Справи за ст. 173 КУпАП розглядаються **протягом доби**.

Відповідальність: накладення штрафу від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян²⁰ (**51 – 119 грн.**) або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

(частиною 1 статті 261 КУпАП).Адміністративне затримання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, може тривати не більш як **три години** (ст. 263 КУпАП).

²⁰ Станом на 2019 неоподатковуваний мінімум доходів громадян становить 17 грн.

Адміністративний арешт **не може застосовуватись** до вагітних жінок, жінок, що мають дітей віком до дванадцяти років, до осіб, які не досягли вісімнадцяти років, до інвалідів першої і другої груп.

Присутність особи, яка притягається до адміністративної відповідальності за ст. 173 КУпАП є **обов'язковою**. У разі ухилення від явки на виклик органу Національної поліції або судді районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду цю особу може бути органом Національною поліцією піддано приводу (ст.268 КУпАП)

Орган, що розглядає справу про адміністративні правопорушення і приймає рішення: районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді).

Не підлягають кваліфікації за ст. 173 КУпАП діяння, які за способом вчинення, іншими ознаками об'єктивної сторони є схожими на дрібне хуліганство (поява у п'яному вигляді у громадських місцях, що ображає людську гідність та громадську мораль (ст. 178 КУпАП); самоправство як самовільне, всупереч встановленому законом порядку, здійснення свого дійсного або гаданого права, що не завдало істотної шкоди громадянам або державним чи громадським організаціям (ст.186 КУпАП); вчинення домашнього насильства у разі вчинення насильницьких дій до члена сім'ї із порушенням порядку і тиші в громадському місці (ст. 173-2 КУпАП).

2.7. Стаття 173⁻². Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування

Домашнім насильством є діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь (Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.12.2017).

Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, тобто умисного вчинення будь-яких діянь (дій або бездіяльності) фізичного, психологічного чи економічного характеру (застосування насильства, що не спричинило тілесних ушкоджень, погрози, образи чи переслідування, позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна або коштів, на які потерпілий має передбачене законом право, тощо), внаслідок чого могла бути чи була завдана шкода фізичному або психічному здоров'ю потерпілого; невиконання термінового заборонного припису особою, стосовно якої він винесений; неповідомлення уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про місце свого тимчасового перебування в разі винесення тимчасового припису.

Насильство за ознакою статі – діяння, спрямовані проти осіб через їхню стать, або поширені в суспільстві звичаї чи традиції (стереотипні уявлення про соціальні функції (становище, обов'язки тощо) жінок і чоловіків), або діяння, що стосуються переважно осіб певної статі чи зачіпають їх непропорційно, які завдають фізичної, сексуальної, психологічної або економічної шкоди чи страждань, включаючи погрози таких дій, у публічному або приватному житті (*Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08.09.2005*).

Терміновий заборонний припис стосовно кривдника – спеціальний захід протидії домашньому насильству, що вживається уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України як реагування на факт домашнього насильства та спрямований на негайне припинення домашнього насильства, усунення небезпеки для життя і здоров'я постраждалих осіб та недопущення продовження чи повторного вчинення такого насильства (далі – припис).

Припис може містити такі заходи:

- зобов'язання залишити місце проживання (перебування) постраждалої особи;
- заборона на вхід та перебування в місці проживання (перебування) постраждалої особи;
- заборона в будь-який спосіб контактувати з постраждалою особою.

Припис виноситься строком до 10 діб²¹ за заявою постраждалої особи, а також за власною ініціативою працівника уповноваженого підрозділу поліції за результатами оцінки ризиків.

²¹Терміновий заборонний припис можна продовжити в судовому порядку терміном до 6 місяців.

Алгоритм дій дільничного офіцера поліції під час реагування на адміністративні правопорушення за ст. 173²КУпАП:

- приймає та розглядає заяви (повідомлення) про вчинення домашнього насильства;
- при розгляді заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства дільничний офіцер поліції виходить на місце конфлікту;
- після прибуття на місце події уживає передбачених законодавством заходів щодо припинення домашнього насильства, дотримуючись при цьому заходів особистої безпеки;
- роз'яснює особі-заявнику порядок розгляду її звернення, конституційні права та обов'язки (зокрема, право не давати свідчення проти себе та своїх близьких; право на захист; кожна особа вважається невинною, поки судом не буде визнано протилежне, та інші), а також попереджає підпис про кримінальну відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину, передбачену ст. 383 Кримінального кодексу України);
- встановлює причину вчинення правопорушення і намагається заспокоїти правопорушника;
- перевіряє документи, що посвідчують особу правопорушника (ст. 32 ЗУ «Про Національну поліцію», див. Додаток 1);
- роз'ясняє правопорушнику його конституційні права та обов'язки;
- перевіряє правопорушника по базах даних інтегрованих інформаційно-пошукових систем;
- якщо особа не реагує на вимогу припинити протиправні дії, попереджає про настання більш суворої міри відповідальності та про можливість застосування до неї заходів фізичного впливу і спецзасобів;
- встановлює свідків правопорушення (фіксує їх дані), відбирає у них пояснення;
- у разі потреби, залежно від стану постраждалий особі викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги або інформує відповідний заклад охорони здоров'я;
- проводить оцінку ризиків²² та приймає рішення щодо складання адміністративного протоколу за ст. 173²або/та винесення термінового заборонного припису;

²² Оцінка рівня безпеки особи та вірогідності продовження чи повторного вчинення домашнього насильства, настання тяжких або особливо тяжких наслідків його вчинення здійснюється поліцейськими шляхом оцінки ризиків відповідно до наказу Мінсоцполітики та МВС України від 13.03.2019 № 369

- оцінка ризиків здійснюється дільничним офіцером поліції щоразу під час реагування на випадки домашнього насильства та долучається до матеріалів, зібраних за фактом такого насильства;
- встановлює підстави для застосування адміністративного затримання особи правопорушника²³ (кривдника);
- доставляє правопорушника до територіального органу Національної поліції для складання протоколу про адміністративне правопорушення (попередньо доповівши про доставлення черговому по територіальному органу Національної поліції);
- під час затримання та доставлення правопорушника до територіального органу Національної поліції дотримується заходів особистої безпеки, не даючи можливості правопорушнику нанести пошкодження собі або оточуючим;
- забезпечує інформування центру вторинної правової допомоги для захисту прав правопорушника;
- складає протокол про адміністративне затримання особи (ст. 261 КУпАП);
- складає протокол про адміністративне правопорушення за ст. 173²КУпАП та інші адміністративно-процесуальні документи;
- при відмові від підписання протоколу особою, яка вчинила правопорушення, засвідчує підписами понятих; з зазначенням їх прізвищ та адрес;
- особі, стосовно якої винесено терміновий заборонний припис, роз'ясняє положення статті 173²КУпАП про притягнення до відповідальності за невиконання термінового заборонного припису, а також про право оскарження термінового заборонного припису до суду;
- при відмові від підписання термінового заборонного припису кривдником, відмову засвідчує підписами дільничного офіцера, постраждалої особи (її представників) свідка(ів) (у разі наявності);
- терміновий заборонний припис вручає кривднику, а одна з його копій – постраждалій особі або її представнику;
- роз'яснює особі-заявнику порядок звернення до спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб, центру з надання безоплатної вторинної

²³Адміністративне затримання особи допускається з метою припинення адміністративних правопорушень, коли вичерпано інші заходи впливу, встановлення особи, складення протоколу про адміністративне правопорушення у разі неможливості складення його на місці вчинення правопорушення (частиною 1 статті 261 КУпАП).Адміністративне затримання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, може тривати не більш як **три години** (ст.263 КУпАП).

правової допомоги, громадських організацій, які надають допомогу постраждалим від домашнього насильства (див. Додаток 2);

- про факт вчинення домашнього насильства дільничний офіцер поліції повідомляє протягом доби відповідні територіальні підрозділи Мінсоцполітики, органи районних держадміністрацій та місцевого самоврядування;
- про факт вчинення домашнього насильства дільничний офіцер поліції повідомляє протягом доби службу у справах дітей якщо постраждалою або кривдником є дитина;
- збирає характеризуючий матеріал на кривдника(-цю) (спосіб життя, характер, поведінку в побуті, вживання психоактивних речовин, схильність до насильницьких дій тощо);
- складає рапорт на ім'я начальника територіального органу Національної поліції, бере на облік кривдника²⁴ (відомості про взяття

²⁴ Дільничний офіцер поліції бере на профілактичний облік кривдника з моменту виявлення факту вчинення ним домашнього насильства на встановлений законодавством строк і проводить з ним профілактичну роботу з метою недопущення повторного вчинення домашнього насильства, дотриманням ним тимчасових обмежень його прав та виконанням обов'язків, покладених на нього у зв'язку із вчиненням домашнього насильства, забезпечує контроль за поведінкою кривдника за місцем проживання/перебування.

Підставами для поставлення кривдника на профілактичний облік є:

- складений адміністративний протокол про адміністративне правопорушення, передбачене статтею 173-2 КУпАП;
- терміновий заборонний припис стосовно кривдника, винесений працівником уповноваженого підрозділу поліції;
- отримання уповноваженим підрозділом поліції в установленому законом порядку інформації про видачу судом обмежувального припису кривднику;
- рішення суду про накладення адміністративного стягнення за адміністративне правопорушення, передбачене статтею 173-2 КУпАП;
- відкриття кримінального провадження стосовно кривдника у зв'язку з вчиненням ним домашнього насильства чи насильства за ознакою статі;
- повідомлення установи виконання покарань про звільнення від відбування покарання кривдника, засудженого за вчинення домашнього насильства чи насильства за ознакою статі.

Строки ведення профілактичного обліку кривдників встановлюються:

- 1) відповідно до строків застосування заходів тимчасового обмеження прав кривдника або покладення на нього обов'язків, передбачених обмежувальним приписом стосовно кривдника, а в разі продовження припису – на встановлений судом строк;
- 2) упродовж одного року з дня виявлення останнього факту вчинення домашнього насильства у випадку, коли обмежувальний припис стосовно кривдника судом не виносився;
- 3) упродовж одного року з дня накладення судом адміністративного стягнення за вчинення домашнього насильства чи насильства за ознакою статі;
- 4) до набрання законної сили вирок суду в кримінальному провадженні, відкритому стосовно кривдника у зв'язку з вчиненням ним домашнього насильства чи насильства за ознакою статі;
- 5) до погашення або зняття судимості за кримінальне правопорушення, пов'язане з учиненням домашнього насильства.

Підставами для зняття кривдника з профілактичного обліку є:

- відсутність повторних випадків учинення кривдником домашнього насильства впродовж одного року з дня взяття на профілактичний облік;
- закінчення строку дії обмежувального припису стосовно кривдника;
- закриття справи про адміністративне правопорушення стосовно кривдника, – закриття кримінального провадження за відсутністю в діянні складу кримінального правопорушення, розпочатого у зв'язку з вчиненням кривдником домашнього насильства чи насильства за ознакою статі;

кривдника на профілактичний облік протягом доби вносяться до інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України);

- здійснює контроль за виконанням кривдником спеціальних заходів протидії домашньому насильству протягом строку їх дії;
- забезпечує (за необхідністю) явку до суду особи, яка притягується до адміністративної відповідальності за ст. 173⁻²;
- якщо дільничний офіцер поліції вважає, що постраждала особа потребує соціальної, психологічної, правової або іншої допомоги, він інформує про це відповідний уповноважений орган (установу) у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

При заповненні протоколу²⁵ необхідно викласти повний опис об'єктивної сторони правопорушення з зазначенням: в якій формі було вчинене насильство, місце, час, дата, спосіб, обставини та наслідки вчиненого адміністративного правопорушення з посиланням на нормативний акт.

Необхідно звернути увагу, на те, що не може бути зазначена одна особа в статусі як свідка, так і потерпілого.

Залежно від визначеного рівня небезпеки, яка загрожує постраждалій особі, дільничний офіцер поліції приймає рішення щодо необхідності винесення термінового заборонного припису стосовно кривдника (терміновий захисний припис складається тільки на місці скоєння правопорушення).

Під час вирішення питання про винесення термінового заборонного припису пріоритет надається безпеці постраждалої особи, незалежно від майнових прав на відповідне житлове приміщення.

Суб'єкт адміністративного проступку:

- загальний (фізична осудна особа, яка досягла 16 – річного віку);

– погашення або зняття судимості за кримінальне правопорушення, пов'язане з учиненням домашнього насильства;

– набрання законної сили виправдувальним вироком суду, вироком суду щодо призначення покарання у вигляді позбавлення волі за кримінальне правопорушення, пов'язане з учиненням домашнього насильства;

– рішення суду про оголошення особи померлою чи визнання безвісно відсутньою або отримання свідоцтва про її смерть. Відомості про кривдника, який перебуває на профілактичному обліку, та постраждалу особу, особи яких ідентифіковані або можуть бути ідентифіковані, є персональними даними і захищаються під час їх обробки та зберігання в порядку, визначеному Законом України «Про захист персональних даних».

²⁵ Данні зауваження висловлені в Моніторингу національної судової практики розгляду судами кримінальних, цивільних справ і справ про адміністративні правопорушення, пов'язаних із вчиненням насильства в сім'ї. URL: http://www.nsj.gov.ua/files/1445935598monitoring_sim.pdf

- особливий (особа, на яку вже було накладено адміністративне стягнення за вчинення аналогічного – ч. 2 цієї статті.

Процесуальні питання розгляду справи

Справи за ст. 173²КУпАП розглядаються протягом доби.

Відповідальність:

ч. 1 ст. 173²КУпАП – накладення штрафу від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (**170 – 340 грн.**) або громадські роботи на строк від тридцяти до сорока годин, або адміністративний арешт на строк до семи діб.

ч. 2 ст. 173²КУпАП – накладення штрафу від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (**340– 680 грн.**) або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Орган, що розглядає справу про адміністративне правопорушення і приймає рішення: районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді).

Присутність особи, яка притягається до адміністративної відповідальності за ст. 173²КУпАП є **обов'язковою**.

У разі ухилення від явки на виклик органу внутрішніх справ або судді районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду цю особу може бути органом Національною поліцією піддано приводу (стаття 268 КУпАП).

2.8. Стаття 175¹. Куріння тютюнових виробів у заборонених місцях

Куріння тютюнових виробів у місцях, де це заборонено законом, а також в інших місцях, визначених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради.

Куріння тютюнових виробів– це дії, що призводять до згорання тютюнових виробів, у результаті чого утворюється тютюновий дим, який виділяється в повітря та вдихається особою, яка їх курить.

Забороняється куріння тютюнових виробів, а також електронних сигарет і кальянів у громадських та заборонених для куріння місцях (ст. 13 Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» від 22.09.2005):

- у ліфтах і таксофонах;

- у приміщеннях і на території закладів охорони здоров'я;
- у приміщеннях та на території навчальних закладів;
- на дитячих майданчиках;
- у приміщеннях і на території спортивних та фізкультурно-оздоровчих споруд та закладів фізичної культури і спорту;
- у під'їздах житлових будинків;
- у підземних переходах;
- у транспорті загального користування, що використовується для перевезення пасажирів;
- у приміщеннях закладів ресторанного господарства²⁶;
- у приміщеннях об'єктів культурного призначення;
- у приміщеннях органів державної влади та органів місцевого самоврядування, інших державних установ;
- на стаціонарно обладнаних зупинках маршрутних транспортних засобів.

Забороняється, крім спеціально відведених для цього місць, куріння тютюнових виробів:

- у приміщеннях підприємств, установ та організацій усіх форм власності;
- у приміщеннях готелів та аналогічних засобів розміщення громадян;
- у приміщеннях гуртожитків;
- в аеропортах та на вокзалах.

Законом України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» не враховується наявність чи відсутність тютюнової складової у речовині для електронної сигарети.

Параграфом 5.8 Правил благоустрою території міста Харкова встановлено заборону куріння²⁷:

- в будівлях, спорудах (їх частинах), які доступні або відкриті для населення вільно чи за запрошенням, або за плату, постійно, періодично або час від часу, в тому числі під'їзди;

²⁶ **Заклад ресторанного господарства визначено** у Наказі Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України «Про затвердження Правил роботи закладів (підприємств) ресторанного підприємства» від 24.07.2002 № 219:

п. 1.3 – «ресторанне господарство – вид економічної діяльності суб'єктів господарської діяльності щодо надавання послуг відносно задоволення потреб споживачів у харчуванні з організуванням дозвілля або без нього

п. 1.5 – «заклади (підприємства) ресторанного господарства поділяються за типами: фабрики – кухні, фабрики заготівельні, ресторани, бари, кафе, їдальні, закусочні, буфети, магазини кулінарних виробів, кафетерії, ресторани та бари.

²⁷ «Правила благоустрою території міста Харкова» Рішення від 16.11.2011 р. № 504/11 Харківська міська рада Харківської області 11 сесія 6 скликання: <http://kharkiv.rocks/reestr/658967>

- у тунелях і підземних пішохідних переходах;
- на станціях метрополітену;
- на стадіонах;
- у ліфтах і таксофонах;
- на територіях закладів освіти, у тому числі дитячих комбінатів, шкіл, вищих та середніх навчальних закладів;
- на територіях та безпосередньо поряд з територіями дитячих майданчиків, дитячих розважальних атракціонів, майданчиків для відпочинку та дозвілля;
- у приміщеннях органів державної влади та органів місцевого самоврядування, інших державних установ.

Якщо особа курить в місцях заборонених не Законом України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» від 22.09.2005, а в місцях заборонених органом місцевого самоврядування – **поліцейський НЕ має компетенції**, а ні складати протоколи про адміністративні правопорушення, а ні виносити постанови по справі.

Реагування на зазначені правопорушення є виключною компетенцією уповноважених осіб органів місцевого самоврядування. (МВС України Департамент зав'язків з громадськістю «Щодо роз'яснення окремих положень Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення»» від 24.10.2005).

Алгоритм дій дільничного офіцера поліції під час реагування на адміністративні правопорушення за ст. 175¹КУпАП:

- відрекомендуватись (назвати своє прізвище, посаду, спеціальне звання та пред'явити на вимогу службове посвідчення, надавши можливість ознайомитися з викладеною в ньому інформацією, не випускаючи його з рук);
- звернутися до правопорушника з вимогою припинити правопорушення, роз'яснивши положення законодавства України про заборону паління у громадських місцях, попередити про відповідальність за вчинення цього правопорушення;
- перевірити документи, що посвідчують особу правопорушника (ст. 32 ЗУ «Про Національну поліцію», див. Додаток 1);
- роз'яснити правопорушнику його права;

- встановити свідків правопорушення (зафіксувати їх дані), відібрати у них пояснення;
- скласти протокол про адміністративне правопорушення за ст. 175¹ КУпАП та інші адміністративно-процесуальні документи;
- при відмові від підписання протоколу особою, яка вчинила правопорушення, засвідчує підписами понятих; з зазначенням їх прізвищ та адрес;
- за необхідності (або при неможливості скласти протокол на місці), дільничний офіцер поліції може доставити²⁸ правопорушника до територіального органу Національної поліції;

Положення ст. 262 КУпАП не передбачає можливість застосування, поліцейським, у випадку вчинення адміністративного правопорушення за ст. 175-1 КУпАП адміністративного затримання особи.

Допускається лише доставлення особи (ст. 259 КУпАП), особистий огляд та огляд речей (ст. 264 КУпАП), вилучення речей та документів (ст. 265 КУпАП).

Суб'єкт адміністративного проступку: загальний (фізична осудна особа, яка досягла 16 - річного віку).

Процесуальні питання розгляду справи

Справи за ст. 175¹ КУпАП розглядаються у **п'ятнадцятиденний строк**.

Відповідальність:

ч. 1 ст. 175¹ КУпАП – попередження або накладення штрафу від трьох до десяти (**51 – 170 грн.**) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

ч. 2 ст. 175¹ КУпАП – накладення штрафу від десяти до двадцяти (**170 – 340 грн.**) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Орган, що розглядає справу про адміністративне правопорушення і приймає рішення:

- 1) адміністративні комісії;

²⁸Доставлення полягає у примусовому супроводженні порушника з місця його виявлення до встановленого законом приміщення, де є умови для проведення процесуальних дій і завершується виконання цього примусового заходу (ст.259 КУпАП). Основною метою доставлення – є складення протоколу про адміністративне правопорушення. додатковою припинення правопорушення та встановлення особи порушника. Умовою застосування – неможливість скласти протокол на місці вчинення правопорушення, якщо його складення обов'язкове.

Доставляти - перепроводжувати на місце призначення /Рішення Конституційного Суду України від 11.10.2011 № 10-рп/2011, Справа № 1-28/2011.

2) виконавчі комітети (виконавчі органи) сільських, селищних, міських рад депутатів;

3) начальники або заступники начальників територіальних органів Національної поліції (за винятком порушень, вчинених у місцях, заборонених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради).

2.9. Стаття 176. Виготовлення, зберігання самогону та апаратів для його вироблення

Виготовлення або зберігання без мети збуту самогону чи інших міцних спиртних напоїв домашнього вироблення, виготовлення або зберігання без мети збуту апаратів для їх вироблення.

Виготовлення самогону – це приготування алкогольної маси із вмістом спирту етилового понад 12% кустарним способом з продуктів бродіння (буряк, картопля, цукор тощо). При виготовленні винним хоч би з частини алкогольної маси міцного спиртного напою або приготування закваски і одночасне зберігання ним самогонного апарата дії його належить кваліфікувати як закінчене правопорушення.

Міцні спиртні напої домашнього вироблення – це продукти, одержані кустарним способом шляхом спиртового бродіння цукромістких матеріалів або виготовлені на основі харчових спиртів із вмістом спирту етилового понад 12%.

Апарати для виготовлення самогону чи інших міцних спиртних напоїв домашнього вироблення – це пристрої, які використовуються для приготування алкогольної маси кустарним способом з продуктів бродіння.

Зберігання самогону чи інших міцних спиртних напоїв домашнього вироблення, апаратів для їх вироблення – це їх тримання (приховування) у певних умовах, які дозволяють зберегти ці продукти від псування.

Самогон та інші міцні спиртні напої домашнього вироблення, апарати для їх вироблення органами Національної поліції вилучаються в осіб, які вчинили таке правопорушення, і після розгляду справи знищуються.

Алгоритм дій дільничного офіцера поліції під час реагування на адміністративні правопорушення за ст. 176 КУпАП:

- приймає та розглядає заяви (повідомлення) про вчинення правопорушення;
- при розгляді заяв та повідомлень про вчинення правопорушення дільничний офіцер поліції виходить на місце правопорушення;
- перевіряє документи, що посвідчують особу правопорушника (ст. 32 ЗУ «Про Національну поліцію», див. Додаток 1);

- роз'яснює правопорушнику його конституційні права та обов'язки;
- встановлює свідків правопорушення (фіксує їх дані), відбирає у них пояснення;
- при можливості фіксує правопорушення засобами фото-відео запису;
- вилучає самогон у присутності понятих та складає відповідний протокол;
- опечатує продукцію у присутності понятих та передає до камери схову територіального органу Національної поліції;
- складає протокол про адміністративне правопорушення за ст. 176 КУпАП та інші адміністративно-процесуальні документи.
- Вилучені самогон та інші міцні спиртні напої домашнього вироблення, апарати для їх вироблення після розгляду справи підлягають знищенню поліцейськими у присутності понятих, після чого складається акт знищення.

Суб'єкт адміністративного проступку: загальний (фізична осудна особа, яка досягла 16 - річного віку).

Процесуальні питання розгляду справи

Справи за ст. 176 КУпАП розглядаються у **п'ятиденний строк**.

Відповідальність: передбачає накладення штрафу від трьох до десяти неоподаткованих мінімумів доходів громадян (**51-170 грн.**).

Орган, що розглядає справу про адміністративне правопорушення і приймає рішення: начальники або заступники начальників територіальних органів Національної поліції.

2.10. Стаття 177. Придбання самогону та інших міцних спиртних напоїв домашнього вироблення

Самогон—міцний (40 – 60 %) спиртний напій домашнього виробництва, що виготовляється шляхом перегонки браги через саморобні або заводського виробництва апарати.

Брага отримується при спиртовому бродінні за допомогою дріжджів з продуктів, що містять цукор або оцукрюванням сировини, що містить крохмаль. Це може бути жито, цукор, картопля, фрукти, буряк та інше.

Міцні спиртні напої –алкогольні напої із відносно високим вмістом метилового спирту(етанолу), які отримують шляхом дистиляції зброджених злаків, фруктів, овочів або будь-яких інших продуктів, що містять цукор.

Міцними, зазвичай, вважаються напої, що містять не менше 35 об'ємних відсотків спирту.

Алгоритм дій дільничного офіцера поліції під час реагування на адміністративні правопорушення за ст. 177 КУпАП:

- приймає та розглядає заяви (повідомлення) про вчинення правопорушення;
- при розгляді заяв та повідомлень про вчинення правопорушення дільничний офіцер поліції виходить на місце правопорушення;
- перевіряє документи, що посвідчують особу правопорушника (ст. 32 ЗУ «Про Національну поліцію», див. Додаток 1);
- роз'яснює правопорушнику його конституційні права та обов'язки;
- встановлює свідків правопорушення (фіксує їх дані), відбирає у них пояснення;
- вилучає самогон чи інші міцні спиртні напої домашнього вироблення у присутності понятих та складає відповідний протокол;
- опечатує продукцію у присутності понятих та передає до камери схову територіального органу Національної поліції;
- складає протокол про адміністративне правопорушення за ст. 177 КУпАП та інші адміністративно-процесуальні документи;

Вилучені самогон та інші міцні спиртні напої домашнього вироблення після розгляду справи підлягають знищенню поліцейськими у присутності понятих, після чого складається акт знищення.

Суб'єкт адміністративного проступку: загальний (фізична осудна особа, яка досягла 16 – річного віку).

Процесуальні питання розгляду справи

Справи за ст. 177 КУпАП розглядаються протягом **трьох діб**.

Відповідальність: накладення штрафу від одного до п'яти неоподаткованих мінімумів доходів громадян (**17– 51 грн.**).

Орган, що розглядає справу про адміністративне правопорушення і приймає рішення: начальники або заступники начальників територіальних відділів органу Національної поліції.

2.11. Стаття 178. Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді

Розпивання алкогольних напоїв у громадських місцях, полягає виключно в активних діях з вживання пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв (горілки, коньяку, вин, самогону чи інших алкогольних напоїв домашнього виготовлення та ін.).

Вживання одеколонів, лосьйонів, політури та інших одурманюючих рідин на спиртовій основі також становлять предмет вчинення правопорушення, тому що не має значення вид ужитого напою, який містив алкогольну складову.

Для кваліфікації правопорушення за ч. 1 ст. 178 **не має значення стан алкогольного сп'яніння**, який має особа внаслідок розпиття алкогольних напоїв в громадських місцях, достатньо одного факту розпивання в місцях, спеціально не встановлених для цього.

Місця де забороняється споживання пива (крім безалкогольного), алкогольних та слабоалкогольних напоїв, вин столових:

- у закладах охорони здоров'я, крім споживання столових вин на території санаторіїв у спеціально відведених місцях;
- у навчальних та освітньо-виховних закладах;
- у громадському транспорті (включаючи транспорт міжнародного сполучення), на зупинках транспорту, у підземних переходах;
- у закладах культури;
- у закритих спортивних спорудах (крім пива у пластиковій тарі);
- у ліфтах і таксофонах;
- на дитячих майданчиках;
- на спортивних майданчиках;
- у приміщеннях органів державної влади та органів місцевого самоврядування, інших державних установ.²⁹

²⁹Ст. 15² Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» від 19.12.1995

Поява в громадських місцях у п'яному вигляді, що ображає людську гідність і громадську мораль, слід розуміти:

- поведінку особи у стані сп'яніння, яка явно порушує загальновизнані норми (непристойні висловлювання або жести, грубі вигуки, нав'язливе ставлення до громадян тощо);
- коли порушник має непристойний зовнішній вигляд, що викликає відразу (брудний, мокрий, розстебнутий одяг тощо);
- через сп'яніння особа повністю чи значною мірою втратила орієнтування (безцільно стоїть чи безцільно пересувається з місця на місце, у неї порушена координація рухів, звідси - нестійкість, хитка хода);
- п'яний повністю безпорадний (у непритомному стані).

Алгоритм дій дільничного офіцера поліції під час реагування на адміністративні правопорушення за ст. 178 КУпАП:

- наблизитись до правопорушника, дотримуючись заходів особистої безпеки;
- зупинившись від правопорушника на відстані 2-3 кроків, відрекомендуватись (назвати своє прізвище, посаду, спеціальне звання та пред'явити на вимогу службове посвідчення, надавши можливість ознайомитися з викладеною в ньому інформацією, не випускаючи його з рук);
- зробити правопорушнику зауваження, посилаючись на правову норму, пред'явити вимогу щодо припинення правопорушення;
- перевірити документи, що посвідчують особу правопорушників (ст. 32 ЗУ «Про Національну поліцію»). **Документ, що посвідчує особу** (див. Додаток 1);
- роз'яснити правопорушнику його конституційні права та обов'язки;
- якщо особа не реагує на вимогу припинити протиправні дії, попередити про настання більш суворої міри відповідальності та про можливість застосування до неї заходів фізичного впливу і спецзасобів. Якщо є можливість, здійснити відеозйомку (попередивши про це правопорушника);
- встановити свідків правопорушення (зафіксувати їх дані), відібрати у них пояснення;
- встановити підстави для застосування адміністративного затримання особи³⁰;

³⁰Адміністративне затримання особи допускається з метою припинення адміністративних правопорушень, коли вичерпано інші заходи впливу, встановлення особи, складення протоколу про адміністративне правопорушення у разі неможливості складення його на місці вчинення правопорушення

- за необхідності, провести адміністративне затримання правопорушника, його поверхневий огляд, огляд його речей;
- під час затримання та доставлення правопорушника до територіального органу Національної поліції дотримуватись заходів особистої безпеки, не давати можливості правопорушнику нанести пошкодження собі або оточуючим;
- повідомити рідним, близьким особам про місцезнаходження та затримання особи яка вчинила адміністративне правопорушення, а на її прохання також власника відповідного підприємства, установи, організації або уповноваженого ним орган;
- забезпечити інформування центру вторинної правової допомоги для захисту прав правопорушника;
- перевірити правопорушника по базах даних інтегрованих інформаційно-пошукових систем, скласти рапорт;
- скласти протокол про адміністративне затримання особи (ст. 261 КУпАП);
- скласти протокол про адміністративне правопорушення за ст. 178 КУпАП та інші адміністративно-процесуальні документи.

При виявленні дільничним на вулиці громадянина з ознаками тяжкого сп'яніння в безпорадному стані:

- візуально з'ясувати загальний стан особи (наявність видимих тілесних ушкоджень тощо);
- проінформувати оперативного чергового територіального органу Національної поліції, від якого зажадати виклику бригади швидкої медичної допомоги;
- дочекатися прибуття бригади медичної допомоги, яким передати особу для доставлення до медичної установи.

Суб'єкт адміністративного проступку: загальний (фізична осудна особа, яка досягла 16-річного віку.

Фабула протоколу за ч.1 ст.178 КУпАП має обов'язково містити відомості про вид громадського місця, де особа розпивала алкогольні напої чи появилася у п'яному вигляді; вид напою, що розпивався, із ознаками його належності до пива, слабоалкогольних та алкогольних напоїв; а також спосіб

вживання (яким чином розпивався); ознаки п'яного вигляду, які мають ображати людську гідність та громадську мораль.

У разі розпивання спиртних напоїв неповнолітньої особи разом із батьками, правопорушення кваліфікується за ст. 180 КУпАП, яка встановлює адміністративну відповідальність за доведення неповнолітнього до стану сп'яніння батьками неповнолітнього, особами, які їх замінюють, або іншими особами³¹.

Відповідно до п.4 ч.1 ст. 41 Закону України «Про Національну поліцію» особа, яка перебуває у публічному місці і внаслідок сп'яніння втратила здатність самотійно пересуватися чи створює реальну небезпеку оточуючим або особі, дільничний офіцер поліції застосовує превентивний захід «поліцейське піклування», та супроводжує особу у спеціальний лікувальний заклад чи до місця проживання

Дільничний офіцер поліції зобов'язаний негайно повідомити особі зрозумілою для неї мовою підставу застосування поліцейського заходу, а також роз'яснити право отримувати медичну допомогу, давати пояснення, оскаржувати дії поліцейського, негайно повідомити інших осіб про її місце перебування (повідомлення про права і їх роз'яснення поліцейським може не проводитися у випадку, коли є достатні підстави вважати, що особа не може усвідомлювати свої дії і керувати ними).

Дільничний офіцер поліції уповноважений вилучити у особи зброю чи інші предмети, якими особа може завдати шкоди оточуючим чи собі, незалежно від того, чи заборонені вони в обігу.

Дільничний офіцер поліції не має права здійснювати обшук особи, щодо якої здійснюється поліцейське піклування.

Про застосування поліцейського піклування складається протокол, в якому зазначаються: місце, дата і точний час (година і хвилини) застосування поліцейського заходу; підстави застосування; опис вилученої зброї чи інших предметів; клопотання, заяви чи скарги особи, якщо такі надходили, наявність чи відсутність видимих тілесних ушкоджень. Протокол підписується дільничним офіцером поліції і особою. Копія протоколу негайно під розпис вручається особі (протокол може не надаватися особі для підписання, а його копія – вручатися особі у випадку, коли є достатні підстави вважати, що вона не може усвідомлювати свої дії і керувати ними).

Про застосування поліцейського заходу дільничний офіцер поліції одразу повідомляє за допомогою технічних засобів до територіального органу Національної поліції.

Процесуальні питання розгляду справи

³¹Завальний М.В. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління, їх кваліфікація та особливості провадження. Корупційні правопорушення. Харків: ХНУВС, 2016

Справи за ст. 178 КУпАП розглядаються **протягом доби**.

Відповідальність:

ч. 1 ст. 178 КУпАП – попередження або накладення штрафу від одного до п'яти **(17 – 85 грн.)** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

ч. 2 ст. 178 КУпАП – накладення штрафу від трьох до семи **(51 – 119 грн.)** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

ч. 3 ст. 178 КУпАП – накладення штрафу від шести до восьми **(102 – 136 грн.)** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до тридцяти годин, або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Не підлягає притягненню до адміністративної відповідальності особа тільки за сам факт появи у нетверезому стані, у п'яному вигляді у громадському місці, якщо вигляд і поведінка особи при цьому є пристойними.

Присутність особи, яка притягається до адміністративної відповідальності за **ч.3 ст. 178 КУпАП є обов'язковою**. У разі ухилення від явки на виклик органу внутрішніх справ або судді районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду цю особу може бути органом Національною поліцією піддано приводу.

Орган, що розглядає справу про адміністративне правопорушення і приймає рішення:

- 1) органи Національної поліції України (чч. 1, 2 ст. 178 КУпАП);
- 2) районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді) (ч. 3 ст. 178 КУпАП);

2.12. Стаття 181¹. Заняття проституцією

Проституція - надання сексуальних послуг (здійснення статевих актів, задоволення статевої пристрасті в неприродних формах, учинення будь-яких інших дій сексуального характеру, пов'язаних, зокрема, з різноманітними формами сексуальних збочень) різним партнерам, із метою отримання доходу, а не на основі особистої симпатії, приязні. Причому не має значення, вчиняються ці дії з особами протилежної статі чи однієї.

Надання сексуальних послуг передбачає винагороду, здійснюється за плату. Домовленості про оплату має бути досягнуто ще до вчинення сексуальних дій, хоча про конкретну ціну може і не йтися.

Заняття проституцією – надання сексуальних послуг більш чи менш тривалий проміжок часу різним клієнтам або одноразово, але кільком особам одночасно³²

³²Ємець О. М.// Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ, № 1, 2015 С 260-269.

Неодмінними ознаками проституції як складу адміністративного правопорушення є: **1) добровільність; 2) платність.**

Алгоритм дій дільничного офіцера поліції під час реагування на адміністративні правопорушення за ст. 181¹КУпАП:

- приймає та розглядає заяви (повідомлення) про вчинення правопорушення передбаченого ст. 181¹КУпАП;
- при розгляді заяв та повідомлень про вчинення правопорушення передбачене ст. 181¹КУпАП дільничний офіцер поліції виходить на місце правопорушення;
- перевіряє документи, що посвідчують особу правопорушника (ст.32 ЗУ «Про Національну поліцію»);
- роз'яснює правопорушнику його права;
- перевіряє правопорушника по базах даних інтегрованих інформаційно-пошукових систем, складає рапорт;
- встановлює свідків правопорушення (фіксує їх дані), відбирає у них пояснення;
- при можливості фіксує правопорушення засобами фото-відео запису;
- проводить огляд речей, у разі потреби вилучає докази, які підтверджують надання сексуальних послуг за винагороду (чорнові записи, гроші, робочу та рекламну документацію), складає відповідний протокол (ст. 264,265 КУпАП);
- встановлює підстави для застосування адміністративного затримання особи³³;
- доставляє правопорушника до територіального органу Національної поліції для складання протоколу про адміністративне правопорушення (попередньо доповісти про доставлення черговому по територіальному органу Національної поліції);
- повідомляє рідним, близьким особам про місцезнаходження та затримання особи яка вчинила адміністративне правопорушення;
- забезпечує інформування центру вторинної правової допомоги для захисту прав правопорушника;
- складає протокол про адміністративне затримання особи (ст. 261 КУпАП);
- складає протокол про адміністративне правопорушення за ст. 181¹КУпАП.

³³Адміністративне затримання особи допускається з метою припинення адміністративних правопорушень, коли вичерпано інші заходи впливу, встановлення особи, складення протоколу про адміністративне правопорушення у разі неможливості складення його на місці вчинення правопорушення (частиною 1 статті 261 КУпАП). Адміністративне затримання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, може тривати не більш як **три години** (ст. 263 КУпАП).

Суб'єкт адміністративного проступку: фізичні осудні особи жіночої та чоловічої статі, які досягли 16-річного віку.

Процесуальні питання розгляду справи

Справи за ст. 181¹КУпАП розглядаються у п'ятнадцятиденний строк.

Відповідальність:

ч. 1 ст. 181-1КУпАП– попередження або накладення штрафу від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (**85 до 255 грн.**).

ч. 2 ст. 181-1КУпАП– накладення штрафу від восьми до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (**136 до 255 грн.**).

Орган, що розглядає справу про адміністративне правопорушення і приймає рішення: адміністративні комісії при виконавчих органах сільських, селищних, міських рад, за місцем проживання або реєстрації особи.

2.13. Стаття 182.Порушення вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів щодо захисту населення від шкідливого впливу шуму чи правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях

Шум—це рівень звуку, який змінюється в часі. Припустимі рівні шуму, що проникає в приміщення житлових і громадських будинків від зовнішніх і внутрішніх джерел, і припустимі рівні шуму на території житлової забудови визначаються санітарними нормами припустимого шуму в приміщеннях жилих і громадських будівель та на території житлової забудови.

У приміщеннях житлових будинків заборонено голосно співати і кричати, користуватися звуковідтворювальною апаратурою та іншими джерелами побутового шуму з **22.00 до 8.00** та проводити у робочі дні з **21.00 до 8.00**, та у святкові та неробочі дні цілодобово ремонтні роботи, що супроводжуються шумом (*п. 9 Постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 8.10.1992 № 572» від 24.01.2006 № 45*).

За санітарними нормами, максимально допустимі рівні шуму:

- для житлових кімнат квартир, житлових приміщень будинків відпочинку, пансіонатів, будинків-інтернатів для громадян похилого віку та інвалідів, спальних приміщень в дитячих дошкільних установах і школах-

інтернатах, складає – вдень до 55 децибелів, вночі (з 22:00 до 8:00) – до 45 децибелів;

- для територій, які прилягають до житлових будинків, – вдень до 70 децибелів, вночі – до 60 децибелів;

- для майданчиків відпочинку на території мікрорайонів і груп житлових будинків, будинків відпочинку, пансіонатів, будинків-інтернатів для громадян похилого віку та інвалідів, майданчиків дитячих дошкільних установ, шкіл та інших навчальних закладів – до 60 децибелів (*Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Державних санітарних норм допустимих рівнів шуму в приміщеннях житлових та громадських будинків і на території житлової забудови» 22.02. 2019 № 463*).

Дозволи на гранично допустимі рівні шуму, що утворюється стаціонарними джерелами, зокрема під час роботи машин, механізмів, обладнання, інструментів, а також користування звуковідтворювальною апаратурою та музичними інструментами у концертних і танцювальних закладах та на відкритих майданчиках, у театрах і кінотеатрах, дискотеках, казино, інших закладах розважального та грального бізнесу і культури, музичних закладах освіти, у ресторанах, кафе, барах, інших закладах громадського харчування, торгівлі, побутового обслуговування тощо, видаються в порядку, встановленому *Законом України «Про охорону атмосферного повітря» від 16.10.1992*.

Санітарні норми не поширюються на приміщення спеціального призначення (радіо-, теле-, кіностудії, зали театрів і кінотеатрів, концертні і спортивні зали й ін.).

Алгоритм дій дільничного офіцера поліції під час реагування на адміністративні правопорушення за ст. 182 КУпАП:

- приймає та розглядає заяви (повідомлення) про вчинення правопорушення передбаченого ст. 182 КУпАП;

- при розгляді заяв та повідомлень про правопорушення передбаченого ст. 182 КУпАП дільничний офіцер поліції виходить на місце правопорушення;

- відрекомендуватись (назвати своє прізвище, посаду, спеціальне звання та пред'явити на вимогу службове посвідчення, надавши можливість ознайомитися з викладеною в ньому інформацією, не випускаючи його з рук);

- зробити правопорушнику зауваження, посилаючись на правову норму, пред'явити вимогу щодо припинення правопорушення;

- перевірити документи, що посвідчують особу правопорушників (ст. 32 ЗУ «Про Національну поліцію», див. Додаток 1);
- роз'яснити правопорушнику його конституційні права та обов'язки;
- встановити свідків правопорушення (фіксує їх дані), відібрати у них пояснення;
- провести роз'яснювальну роботу щодо вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів, захисту населення від шкідливого впливу шуму та правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях, та адміністративної відповідальності у відповідності з чинним законодавством.
- роз'яснити заявнику його право на звернення до Державної служби з питань безпеки харчових продуктів і захисту споживачів в м. Харкові для проведення інструментальних замірів рівнів шумового навантаження у житловому приміщенні (**цілодобова гаряча лінія 044-364-7780; 050-230-0428**).

Суб'єкт адміністративного проступку: громадяни які досягли 16-річного віку (протокол складається на батьків за ч.3ст. 184КУпАП), громадяни – суб'єкти підприємницької діяльності.

Процесуальні питання розгляду справи

Справи за ст. 182 КУпАП розглядаються у **п'ятнадцятиденний строк**.

Відповідальність:

- попередження або накладення штрафу: на громадян від п'ятнадцяти до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (**255 – 510 грн.**) із конфіскацією звуковідтворювальної апаратури, піротехнічних засобів, інших предметів порушення тиші або без такої;
- на посадових осіб та громадян – суб'єктів господарської діяльності – від п'ятдесяти до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (**850 – 2550 грн.**) із конфіскацією звуковідтворювальної апаратури, піротехнічних засобів, інших предметів порушення тиші.

Орган, що розглядає справу про адміністративне правопорушення і приймає рішення:

- 1) адміністративні комісії(ч. 1 ст. 182 КУпАП);
- 2) виконавчі комітети сільських, селищних та міських рад(ч. 1 ст. 182 КУпАП);
- 3) органи Національної поліції України(ч. 1 ст. 182 КУпАП);
- 4) районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді) (ч. 2 ст. 182 КУпАП).

2.14. Стаття 187.Порушення правил адміністративного нагляду

Адміністративний нагляд – це система тимчасових примусових профілактичних заходів спостереження і контролю за поведінкою окремих осіб, звільнених з місць позбавлення волі, що здійснюється органами Національної поліції (*ст. 1 Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»*).

Особи, щодо яких встановлюється адміністративний нагляд:

- засуджені до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджені два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо під час відбування покарання їх поведінка свідчила, що вони вперто не бажають стати на шлях виправлення і залишаються небезпечними для суспільства;
- засуджені до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджені два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо вони після відбування покарання або умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, незважаючи на попередження органів Національної поліції, систематично порушують громадський порядок і права інших громадян, вчиняють інші правопорушення;
- засуджені до позбавлення волі за один із злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (*ст. 3 Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»*);
- засуджених до позбавлення волі за злочин проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи.

Відповідно до Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» від 01.12.1994 та Інструкції про порядок організації здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, затвердженої наказом МВС України та ДДУПВП від 04.11.2003 №1303/203, дільничний офіцер поліції є основним суб'єктом, який здійснює адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі.

Особи, щодо яких встановлено адміністративний нагляд, зобов'язані вести законослухняний спосіб життя, не порушувати громадський порядок і дотримуватися таких правил:

- 1) прибути у визначений установою виконання покарань термін в обране ними місце проживання і зареєструватися в органі Національної поліції;

2) з'являтися за викликом органу Національної поліції у вказаний термін і давати усні та письмові пояснення з питань, пов'язаних з виконанням правил адміністративного нагляду;

3) повідомляти поліцейських, які здійснюють адміністративний нагляд, про зміну місця роботи чи проживання, а також про виїзд за межі району (міста) у службових справах;

4) після припинення адміністративного нагляду засуджені за злочин проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи, зобов'язані повідомляти органи Національної поліції України про зміну свого місця проживання чи перебування протягом трьох років (строк адміністративного нагляду може бути продовжений на такий самий строк на підставі судового рішення за заявою прокурора, поданою за місцем проживання особи, на яку покладається такий обов'язок).

За заявою прокурора на підставі рішення суду такий обов'язок також може бути встановлений щодо осіб, які відбули покарання за тяжкі або особливо тяжкі злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи та до яких не було застосовано адміністративного нагляду.

5) в разі від'їзду в особистих справах з дозволу поліцейського в інший населений пункт та перебування там більше доби зареєструватися у відповідному органі Національної поліції.

До осіб, щодо яких встановлено адміністративний нагляд, за постановою суду можуть застосувати частково або у повному обсязі такі обмеження:

- *заборона виходити з будинку (квартири) у визначений час, який не може перевищувати восьми годин на добу;*

Заборона виходу з житла у визначений час – це спеціальна заборона, яка полягає в тому, що піднаглядна особа зобов'язана у суворо визначений проміжок часу безвідлучно перебувати вдома; заборона виходу з житла у визначений час – це абсолютна заборона, і її порушення піднаглядним апріорі тягне за собою адміністративну відповідальність (в судовій постанові чітко встановлюються дні тижня, час доби, протягом яких піднаглядні не мають права залишати приміщення). Данні обмеження застосовуються з урахуванням часу (змінності) роботи піднаглядного протягом місяця, виконання ним суспільних і родинних обов'язків, а також з урахуванням інших прав і законних інтересів громадянина.

- *заборона перебувати у визначених місцях району (міста);*

Заборона перебування у визначених місцях району (міста) полягає у тому, що піднаглядній особі в той час, коли вона може вільно пересуватися в межах адміністративної території міста чи району, заборонено відвідувати певні, здебільшого громадські, місця цієї території.

- *заборона виїжджати (взагалі або у певний час) в особистих справах за межі району (міста);*

Ця спеціальна заборона полягає в тому, що особі, якій встановлено адміністративний нагляд, дозволяється вільно пересуватися переважно лише в межах адміністративної території міста чи району, в відділі поліції якого вона перебуває на постійному обліку.

Під обмеженням часу виїзду за межі району (міста) розуміється обмеження певними часами доби або днями тижня виїзду піднаглядного в особистих справах за межі цього адміністративного району або міста без особливого на те дозволу органу національної поліції. При встановленні обмеження часу виїзду в особистих справах за межі району (міста) не потребується спеціального дозволу органів Національної поліції, тоді як при встановленні заборони виїзду в особистих справах за межі району (міста) такий спеціальний дозвіл є обов'язковим.

У разі дозволу на тимчасовий виїзд до іншої місцевості піднаглядному вручається під підпис маршрутний листок.

Після прибуття особи, яка перебуває під адміністративним наглядом поліції, на територію обслуговування іншого органу національної поліції її необхідно зареєструвати у розділі № 2 журналу «Реєстрації справ адміністративного нагляду і піднаглядних», після чого в маршрутному листку здійснюється відповідний запис про прибуття та вибуття, що засвідчується печаткою (штампом) відділу поліції тимчасового перебування піднаглядного.

- *реєстрація в органі Національної поліції від одного до чотирьох разів на місяць.* (ст. 9 Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»). Встановлення годин проведення періодичної реєстрації є виключною прерогативою органу Національної поліції.

Порушення правил адміністративного нагляду особами, щодо яких встановлено такий нагляд, а саме:

1) неявка за викликом органу Національної поліції у вказаний термін і ненадання усних або письмових пояснень з питань, пов'язаних з виконанням правил адміністративного нагляду;

2) неповідомлення працівників Національної поліції, які здійснюють адміністративний нагляд, про зміну місця роботи чи проживання або про виїзд за межі району (міста) у службових справах;

3) порушення заборони виходу з будинку (квартири) у визначений час, який не може перевищувати восьми годин на добу;

- 4) порушення заборони перебування у визначених місцях району (міста);
- 5) нереєстрація в органі Національної поліції.

Алгоритм дій дільничного офіцера поліції при встановленні адміністративного нагляду та порушенні особи правил адміністративного нагляду:

- здійснює контроль за прибуттям і реєстрацією піднаглядних та осіб, які підпадають під дію Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»;
- бере на профілактичний облік піднаглядних та веде справи адміністративного нагляду;
- дільничний офіцер поліції вживає заходів щодо роз'яснення таким особам вимог законодавства з питань постановки на облік, реєстрації за обраним місцем проживання та працевлаштування;
- контролює дотримання піднаглядними правил адміністративного нагляду;
- дільничний офіцер поліції при порушенні особи правил адміністративного нагляду виходить за місцем проживання піднаглядного опитує родичів, доповідає рапортом начальникові територіального підрозділу органу Національної поліції;
- якщо особа до якої встановлено адміністративний нагляд негативно характеризуватися за місцем роботи чи проживання, а також регулярно порушує закон, за поданням відповідного органу Національної поліції, суд може продовжити термін дії нагляду відповідно до Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі».

Під час складання та направлення протоколу про адміністративне правопорушення й інших матеріалів справи до суду, необхідно перевіряти особу на повторне протягом року вчинення такого порушення, за яке її вже було піддано адміністративному стягненню.

У такому разі кваліфікацію проступку та визначення покарання здійснюють за ч. 2 ст. 187 КУпАП.

Під самовільним залишенням місця проживання з метою ухилення від адміністративного нагляду відповідно до постанови Пленуму Верховного Суду України від 28.03.1986 № 3 *слід розуміти* зміну ним без поважних причин місця проживання як в межах одного населеного пункту, так

і внаслідок виїзду без дозволу органів Національної поліції до іншого населеного пункту. Закінченим злочин слід вважати з моменту залишення піднаглядним визначеного місця проживання без дозволу.

Термін нагляду починається з дня оголошення постанови судді особі, над якою встановлено нагляд.

Суб'єкт адміністративного проступку: спеціальний (особа, яка знаходиться під адміністративним наглядом).

Процесуальні питання розгляду справи

Справи за ст. 187КУпАП розглядаються **протягом доби**.

Відповідальність:

Порушення правил адміністративного нагляду особами, щодо яких встановлено такий нагляд – передбачає накладення штрафу від трьох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (**51–170 грн.**).

Дії, передбачені *ч. 1 ст. 187КУпАП*, та вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, - передбачають накладення штрафу від десяти до п'ятнадцяти (**170–255 грн.**) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти відсотків заробітку, а в разі, якщо за обставинами справи з урахуванням особи порушника застосування цих заходів буде визнано недостатнім – адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Орган, що розглядає справу про адміністративне правопорушення і приймає рішення: районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді).

Присутність особи, яка притягається до адміністративної відповідальності за ст. 187 КУпАП є обов'язковою. У разі ухилення від явки на виклик органу Національної поліції або судді районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду цю особу може бути органом Національною поліцією піддано приводу (ч.27 ст.23 Закону України «Про Національну поліцію», Розділу 5 спільного наказу МВС України та Міністерства юстиції України «Про затвердження Порядку взаємодії Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України та органів і осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» 30.01.2018 № 64/261/5).

3. ТИПОВІ ПОМИЛКИ ЯКІ НАЙЧАСТІШІ ДОПУСКАЮТЬ ОРГАНИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ПРИ СКЛАДАННІ ПРОТОКОЛІВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Неправильне визначення суб'єкта правопорушення³⁴.

Деякі склади адміністративних правопорушень передбачають наявність спеціального суб'єкта, щодо якого може наставати адміністративна відповідальність. Відсутність такого спеціального статусу в особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, має наслідком і відсутність події та складу адміністративного правопорушення, що зумовлює закриття справ про адміністративні провадження.

Неправильна кваліфікація порушення.

Підставою притягнення особи до адміністративної відповідальності є протокол про адміністративне правопорушення. Неправильна кваліфікація порушення зумовлює складення протоколу за неналежне порушення і, відповідно, відсутність протоколу за вчинене правопорушення. Відповідно до цього провадження закривається з підстави відсутності події та складу правопорушення.

Неповно зазначено дані про особу, яка притягається до адміністративної відповідальності³⁵.

Протокол про адміністративне правопорушення повинен містити усі необхідні дані про особу, що притягається до адміністративної відповідальності задля встановлення дійсних обставин справи та ідентифікації правопорушника (не зазначено місце народження правопорушника та відомості про документи, що посвідчують особу, відсутній підпис особи на яку складений протокол або підпис посадової особи, яка склала протокол). Недотримання цієї вимоги має наслідком відправлення протоколу на доопрацювання.

Не розкрито суті адміністративного правопорушення, а саме – не зазначені конкретні дії особи, яка притягається до адміністративної відповідальності.

Протокол про адміністративне правопорушення повинен містити всю необхідну інформацію щодо неправомірних дій особи, що забезпечить їх правильну кваліфікацію та притягнення особи до відповідальності за належною статтею Кодексу.

Заповнення усіх реквізитів протоколу розбірливим почерком державною мовою.

Відсутність у протоколі дати, часу і місця його складення.

Вимога про роз'яснення особі, яку притягають до відповідальності, її прав та обов'язків.

³⁴Які типові помилки найчастіше допускають контролюючі органи при складанні протоколів про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс] <https://news.dtki.ua/law/inspections/37505>

³⁵Живицька Л.І. Проблеми судової практики в справах про адміністративні правопорушення / Л.І. Живицька // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право №5-6 (70-71) 2013. - С. 199-204

Порушення цієї вимоги також має наслідком повернення протоколу про адміністративне правопорушення до відповідного уповноваженого органу задля усунення його недоліків.

На момент складання протоколу закінчився строк, визначений ст. 38 КУпАП.

Відповідно до вимог Кодексу України про адміністративні правопорушення особа повинна бути притягнена до адміністративної відповідальності у відповідні строки після вчинення чи виявлення правопорушення. Недотримання строків унеможливорює накладення на особу адміністративного стягнення.

Частиною 1 ст. 38 КУпАП встановлено, що адміністративне стягнення може бути накладено не пізніше як через два місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні - не пізніше як через два місяці з дня його виявлення, за винятком випадків, коли справи про адміністративні правопорушення відповідно до КУпАП підвідомчі суду (судді). У пункті 6 постанови Пленуму Верховного Суду України від 24.06.1988 № 6 «Про практику розгляду судами скарг на постанови у справах про адміністративні правопорушення» визначено, що при перевірці додержання органом (посадовою особою) встановленого ст. 38 КУпАП двомісячного строку застосування адміністративного стягнення судам слід мати на увазі, що при правопорушеннях, які тривають зазначений строк обчислюється з дня виявлення правопорушення. Так, продовжуваним адміністративним проступком називають ряд ідентичних проступків, які вчиняються неодноразово з однаковою метою, формою вини, тими ж суб'єктами, засобами дії і які складають у сукупності єдине правопорушення. Проте триваючими адміністративними проступками є проступки, пов'язані з тривалим, неперервним невиконанням обов'язків, передбачених правовою нормою, припиняються або виконанням регламентованих обов'язків, або притягненням винної у невиконанні особи до відповідальності. Тобто триваючі правопорушення характеризуються тим, що особа, яка вчинила якісь певні дії чи бездіяльність, перебуває надалі у стані безперервного продовження цих дій (бездіяльності). Ці дії безперервно порушують закон протягом якогось часу. Іноді такий стан продовжується значний час і увесь час винний безперервно скоює правопорушення у вигляді невиконання покладених на нього обов'язків.

Ч. 2 ст. 38 КУпАП встановлено, якщо справи про адміністративні правопорушення відповідно до цього Кодексу чи інших законів підвідомчі суду (судді), стягнення може бути накладено не пізніше як через три місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні – не пізніше як через три місяці з дня його виявлення, крім справ про адміністративні корупційні правопорушення³⁶.

³⁶Науково-практичний коментар кодексу України про адміністративні правопорушення [текст] , за загал.ред. С.Петков. – К – центр уч.літ. 2012. — 544.

ДОДАТОК 1

ДОКУМЕНТ, ЩО ПОСВІДЧУЄ ОСОБУ:***для громадян України:***

- паспорт громадянина України (документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України на території України);
- паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
- дипломатичний паспорт;
- службовий паспорт;
- посвідчення особи моряка;
- посвідчення члена екіпажу;
- посвідчення особи на повернення в Україну, а в передбачених міжнародними договорами України випадках також інші документи, що можуть використовуватися для виїзду за кордон.

для іноземців та осіб без громадянства:

- паспортний документ іноземця, виданий уповноваженим органом іноземної держави або статутною організацією ООН, що підтверджує громадянство іноземця, посвідчує особу іноземця або особи без громадянства, надає право на в'їзд або виїзд з держави і визнається Україною.

При перевірці документів, що посвідчує особу, дільничному офіцеру поліції необхідно звернути увагу:

- на можливі ознаки підроблення документів та під час перевірки ставити уточнюючі запитання;
- документи для перевірки слід брати в розгорнутому вигляді рукою, якою Ви не дістаєте зброю;
- слід брати тільки в руки документи, не беручи зайві речі (гаманець, портмоне, футляр, гроші та ін.), у разі їх знаходження в документах, запропонувати особі самому викласти зайві речі;
- самостійно не піднімати документи з землі, запропонувавши це зробити підозрюваній особі;
- не оголошуйте свої наміри при підозрюваному (будь-який контакт з особою може призвести до ускладнення ситуації (високого ризику загрози)³⁷.

³⁷ Довідник працівника Національної поліції : методичні рекомендації / [Колектив авторів] . – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016. – 133 с.

При проведенні поверхневої перевірки (ст. 34 Закону України «Про Національну поліцію»):

- перед початком проведення поверхневої перевірки запитати особу про наявність у неї заборонених речей або речей, обіг яких заборонено чи обмежено, або яка становить загрозу життю і здоров'ю;
- при перевірці (огляді) особи та його одягу особливу увагу приділити наступним місцям: під коміром, під пахвами, під поясним ремнем, у паховій зоні;
- не доставати самостійно речі з кишень, валіз, сумок тощо;
- за необхідності викликати допомогу;
- у разі підвищення небезпеки поверхневу перевірку (огляд) проводити після застосування до особи кайданків.

ДОДАТОК 2

**КОНТАКТИ СЛУЖБ ПІДТРИМКИ ОСІБ, ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД
ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ТА НАСИЛЬСТВА ЗА ОЗНАКОЮ
СТАТІ**

Загальні служби підтримки: центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (ЦСССДМ)); центри соціально-психологічної допомоги; інші заклади, установи та організації, які надають соціальні послуги постраждалим особам (соціальні центри матері та дитини тощо):

1. Харківський місцевий центр соціальної служби для сім'ї, дітей та молоді «Довіра». м. Харків, майдан Свободи, 5, 6 під., 3 пов,
(057) 705-61-63
2. ЦСССДМ Індустріального району. м. Харків, вул. Біблика, 20/8.
(057) 725-33-20
3. ЦСССДМ Київського району. м. Харків, вул. Алчевських, 5.
(057) 700-52-88
4. ЦСССДМ Московського району. м. Харків, вул. Руслана Плоходька, 3.
(057) 725-13-92, 725-13-93
5. ЦСССДМ Немишлянського району. м. Харків, вул. Танкопія, 11/1.
(057) 392-15-43
6. ЦСССДМ Новобаварського району. м. Харків, вул. Полтавський шлях, 11.
(057) 734-90-58, (057) 734-90-60
7. ЦСССДМ Основ'янського району. м. Харків, вул. Богдана Хмельницького, 8.
(057) 732-44-80
8. ЦСССДМ Слобідського району. м. Харків, вул. Плеханівська, 42, каб. 46-47.
(057) 725-26-87
9. ЦСССДМ Холодногірського району. м. Харків, Полтавський шлях, 46.
(057) 734-90-62
10. ЦСССДМ Шевченківського району. м. Харків, майдан Свободи, 5, 6 під'їзд, 8 поверх.
(057) 705-30-53

Спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб:

1. Комунальний заклад «Центр надання допомоги постраждалим від домашнього насильства», **(цілодобово): (057)779-77-99, (057)705-61-64.**
2. Денний центр соціально-психологічної реабілітації «Розірви коло», впроваджений в рамках проекту Фонду ООН у галузі народонаселення, **(057) 705-61-64.**
3. Кімнати короткострокового перебування за підтримки Фонду ООН у галузі народонаселення, **(057)779-77-99, (057)705-61-64.**
4. Мобільні бригади за підтримки Міжнародного благодійного фонду «Українська фундація громадського здоров'я, **(понеділок, п'ятниця, субота) (093) 795-34-53, (099) 366-63-45; (вівторок, середа, четвер) (099)366-63-58, (093) 795-31-06.**
5. Кабінет медико-психологічної допомоги постраждалим від домашнього насильства за підтримки Фонду ООН у галузі народонаселення. Комунальне некомерційне підприємство «Міська клінічна лікарня швидкої та невідкладної медичної допомоги ім. Професора О.І. Мещанінова Харківської міської ради», **(цілодобово): (057) 345-05-04.**
6. «Телефон довіри» **(пн-пт з 9.00 до 18.00): (057) 705-61-65.**
7. «Гаряча лінія» офісу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: **(044) 253-75-89, (0800) 50-17-20.**

«Телефони довіри» недержавних організацій, де поінформують, куди треба звертатися по допомогу:

1. Національна «гаряча лінія» з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми і гендерної дискримінації. **(0800) 500-335 зі стаціонарного, 116123 з мобільного (цілодобово).**
2. «Гаряча лінія» кризової психологічної служби ГО «Асоціація фахівців з подолання наслідків психотравмуючих подій»: **(098) 523-37-62.**
3. «Гаряча лінія» Благодійного Фонду «Карітас Харків»: **(050) 300-02-48.**
4. «Гаряча лінія» Волонтерської ініціативи «Станція «Харків»: **(0800) 302-911.**
5. «Гаряча лінія» Всеукраїнського благодійного фонду «Деполь Україна»: **(097) 336-60-49, (099) 752-49-78, (057) 709-83-46.**

Неурядові організації, які працюють у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі:

1. Фонд ООН у галузі народонаселення, **(067) 376-27-57, (050) 167-71-35, (095) 301-88-59**
2. Благодійна організація «Молодіжний благодійний фонд «Ініціатива». **(057) 734-90-62**
3. Харківське відділення Всеукраїнського благодійного «Фонду допомоги жертвам насилля», **(057) 768-48-77**
4. Громадська організація «Соціальний кризовий центр», **(097) 440-11-23**
5. Благодійний фонд «Добробут України», **(095) 415-22-77**
6. Харківський обласний благодійний фонд «Парус», **(057) 764-62-46, (057) 760-45-97**
7. Громадська організація «Надія» Харків, вул. Ярослава Мудрого 6/8, **(057) 719-44-02** (пн-пт з 9.00 до 17.00).
8. *Харківський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги:* м. Харків, майдан Свободи, 5, Держпром, 6 під'їзд, 3 поверх, ліве крило, **(057) 341-65-71, (057) 341-65-72**

ЧАЙКА Олег Анатолійович
МАЛИНОВСЬКА Тетяна Миколаївна
КАЧИНСЬКА Мар'яна Олександрівна
ШОРОХОВА Ганна Михайлівна

**АЛГОРИТМ ДІЙ ДІЛЬНИЧНОГО
ОФІЦЕРА ПОЛІЦІЇ ПРИ
ДОКУМЕНТУВАННІ АДМІНІСТРАТИВНИХ
ПРАВОПОРУШЕНЬ**

Науково-практичний посібник